

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

**MAPOVÁNÍ DIVADELNÍCH AKTIVIT V OKOLÍ
HORŠOVSKÉHO TÝNA**

(se zřetelem na zapojení do výchovy a vzdělávání)

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavla Szamová

Učitelství pro Mateřské školy

Vedoucí práce: Mgr. et MgA. Roman Černík

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 29. dubna 2020

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

CHTĚLA BYCH PODĚKOVAT MGR ET. MGA ROMANU ČERNÍKOVI ZA ODBORNÉ VEDENÍ, CENNÉ RADY A POSKYTOVÁNÍ MATERIÁLNÍCH PODKLADŮ.

DÁLE BYCH CHTĚLA PODĚKOVAT VŠEM RESPONDENTŮM, KTEŘÍ BYLI OCHOTNI VYPLNIT DOTAZNÍK, ANDREE GOMBÁROVÉ ZA POSKYTNUTÍ ROZHOVORU V TÉTO TĚŽKÉ DOBĚ A VŠEM LIDEM V OSLOVENÝCH INSTITUCÍCH, KTEŘÍ MI VYŠLI VSTRÍC PŘI HLEDÁNÍ HISTORIE TĚCHTO BUDOV.

TAKÉ BYCH CHTĚLA PODĚKOVAT SVÉ RODINĚ A PŘÍTELOVI ZA PSYCHICKOU PODPORU A TRPĚLIVOST, KTEROU MI PROJEVOVALI PŘI PSANÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

Obsah

Seznam zkratk	7
Úvod	8
Teoretická část	10
1 Co je divadlo	10
1.1 Význam divadla u dětí	11
1.2 Vývoj divadla ve vztahu k vzdělávání	12
2 Divadlo a děti	14
2.1 Divadlo hrané pro děti	14
2.2 Obory a formy divadla pro děti	15
2.3 Estetická výchova v souvislosti s RVP PV	18
2.3.1 Co je dramatická výchova	19
2.3.2 Dramatická výchova a vztah k divadelním aktivitám ve vzdělávání	20
Praktická část	23
3 Metody práce	24
4 Hypotézy	25
5 Vymezení zkoumané oblasti	26
5.1 Obec s rozšířenou působností	26
5.2 Okres Domažlice	26
6 Charakteristika měst v regionu	28
6.1 Horšovský Týn	29
6.1.1 Charakteristika města	29
6.1.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem	30
6.2 Staňkov	36
6.2.1 Charakteristika města	36
6.2.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem	37
6.3 Poběžovice	42
6.3.1 Charakteristika města	42
6.3.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem	43
6.4 Bělá nad Radbuzou	46
6.4.1 Charakteristika města	46
6.4.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem	47

7	Porovnání měst.....	49
8	Dotazník.....	51
8.1	Metodologie dotazníku.....	51
8.2	Cíl dotazníku.....	51
8.3	Oslovené mateřské školy a počet získaných dotazníků.....	52
9	Analýza a interpretace výsledků.....	53
10	Medailonky nejčastěji zmiňovaných divadel.....	76
10.1	Divadlo Letadlo.....	76
10.2	Nána Divadélko.....	76
10.3	Divadélko Ondřej.....	76
11	Vyhodnocení hypotéz.....	78
11.1	Hypotéza č. 1.....	78
11.2	Hypotéza č. 2.....	79
12	Interview.....	81
12.1	Metodologie interview.....	81
12.2	Strukturované interview s otevřenými otázkami.....	81
12.3	Cíl interview.....	81
12.4	Výběr dotazovaných.....	82
12.5	Konkrétní interview.....	82
	Závěr.....	83
	Resumé.....	85
	Seznam použité literatury.....	86
	Seznam grafů.....	95
	Seznam příloh.....	I
	Příloha 1 Standardizovaný dotazník Mapování divadelních aktivit v okolí Horšovského Týna.....	I
	Příloha 2 Interview.....	V

SEZNAM ZKRATEK

apod. .... a podobně

mj. .... mimo jiné

str. .... strana

č.....číslo

MŠ.....Mateřská škola

ZŠ.....Základní škola

ZUŠ.....Základní umělecká škola

např.....například

RVP PV .....Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ORP.....Obec s rozšířenou působností

ÚVOD

Divadelní činnosti mají v české společnosti dlouholetou a velmi pestrou tradici. Nejprve se hrály hry jako součást různých slavností, např. velikonočních. Velmi důležité pro vývoj dramatického umění byly hry Jana Amose Komenského, na jejichž základě se začalo zavádět dramatické umění do škol.

Divadlo jako druh umělecké činnosti se stalo důležité i ve výchově a vzdělávání dětí. Učitelé přinášeli různé techniky, jak začlenit divadlo do školního života. Ve školách se začaly nacvičovat hry, a brzy sami studenti přišli na to, že divadelní hry jsou přínosná věc. Divadlo ve školách se začalo rozvíjet, vyvíjelo se a upravovaly se metody, jak s ním pracovat. Divadlo jako umělecká činnost pomáhá zapojit děti do společnosti, rozvíjí jejich sebedůvěru a pomáhá k udržení klimatu ve třídě.

V dnešní době už se málokdy setkáme s tím, že by dramatické metody a techniky nebyly součástí výuky a výchovy v mateřské škole. Prvky dramatiky používáme například při motivaci dětí, při práci s textem. Tyto prvky činní „výuku“ v mateřské škole pro děti zajímavější a přínosnější.

Pro mé budoucí zaměstnání jsou divadelní prvky, aktivity a dramatická výchova v mateřské škole důležité. Studovala jsem na střední škole předškolní a mimoškolní pedagogiku a nyní studuji obor Učitelství pro mateřské školy. Mám už za sebou několik praxí v mnoha různých mateřských školách a setkala jsem se s několika divadly, které navštěvovaly mateřské školy. Měla jsem možnost vidět při práci několik učitelů. Každý používal jiné metody a techniky dramatické výchovy, každý z nich pracoval jinak. Cílem mé práce je sledovat vztah mezi vzděláváním v mateřské škole a divadlem ve smyslu dramatického umění v dnešní době. Chtěla bych zjistit, jestli mateřské školy zprostředkovávají dětem divadelní aktivity, jestli je pro jejich výuku divadlo a dramatická výchova důležité, jestli je používají a hlavně, zda využívají kulturní možnosti svého daného města. Pro své zkoumání jsem zvolila část Domažlického okresu, konkrétně Horšovský Týn a okolí, odkud sama pocházím. Zdejší okolí dobře znám a znala jsem i některé pedagogy, se kterými jsem se setkala při rozdávání a sbírání dotazníku do mé práce.

Ve své práci sleduji vývoj divadla pro děti. Zjišťuji smysl a význam divadla pro dětské diváky a zároveň sleduji souvislost divadla s dramatickou výchovou. Také zjišťuji význam

a smysl dramatické výchovy ve výchově dětí v mateřské škole, jak ovlivňuje práci s divadelními představeními s ohledem na divadlo a vzdělávání. Pro naplnění hlavního cíle mé práce jsem zvolila polostandardizovaný dotazník, který byl určený učitelkám v mateřské škole.

Vybrala jsem si toto téma práce z toho důvodu, že již od dětství mám k divadlu a dramatické výchově velmi blízký vztah. Na základní škole jsem začala navštěvovat Literárně – dramatický obor v Základní umělecké škole v Horšovském Týně. V současné době jsem sama členkou ochotnického souboru z Milaveč v Domažlickém okrese. Náš soubor se zaměřuje na hry pro dospělé.

Teoretická část

V teoretické části mé bakalářské práce vymezuji pojem divadlo a dramatická výchova. Zabývám se především divadlem pro děti a jeho významem pro malé diváky. Stejně tak se zabývám významem dramatické výchovy v souvislosti s prací v rámci divadelních představení přijíždějících do mateřských škol.

Považovala jsem za důležité zmínit i stručnou historii divadla v českém školství, protože zmínky o divadle se objevují už ve 12. století.

V teoretické části se také opírám o Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, neboť v něm najdeme zmínku o estetické výchově. Divadlem a jinými kulturními aktivitami vedeme děti k estetickému citění.

1 Co je divadlo

Moje bakalářská práce se týká divadla a divadelních aktivit. V první kapitole považuji za důležité popsat, co to divadlo je a jaký je jeho význam a smysl především u dětí. Divadlo je dramatické (scénické) umění a existuje mnoho jeho druhů a forem. Najdeme spoustu různých definic toho, co pojem divadlo znamená. V této kapitole se opírám o Richterovu publikaci *Divadlo pro děti* a Bernátkovu publikaci *Úvod do teorie divadla*, vycházím z jejich tvrzení.

Divadlo je pro nás většinou divadlem institucionalizovaným. Často nám splyvá s budovou a konkrétním souborem, běžný divák mnohdy nečiní většího rozdílu. Takové institucionalizované divadlo je zároveň nejvýrazněji formalizováno: je dán způsob chování i vhodný oděv. (Bernátek, 2014, str. 6)

Divadlo se ale nemusí odehrávat jen v nějaké určité budově s určitým oblečením. Divadlo můžeme najít i na náměstí nebo v hospodě. K divadlu není potřeba ani mnoha rekvizit, dokáže se obejít úplně bez ničeho.

Richter definoval divadlo takto: *„Divadlo je napodobivé, zpravidla kolektivní umění znakového charakteru, jež pomocí členění prostoru a času syntézou pohybu, slova, zvuku a obrazu v přímém styku s divákem předvádí na vztazích založené situace, které vznikají a*

jsou řešeny názorným jednáním postav, usilujících o dosažení určitého cíle, a jsou integrovány postupně vytvářeným a sdělovacím tématem.“ (Richter, 2015, str. 7)

Z této kapitoly zjišťujeme, že pod pojmem divadlo si většina lidí představí určitou instituci s jejími prvky. Divadlo předvádí situace založené na vztazích a dané postavy se s těmito situacemi vypořádávají.

Abychom mohli divadlo přesně definovat, je důležité vědět, čeho se konkrétní divadlo bude týkat.

Divadlo ve smyslu dramatického umění nás obohacuje o kulturní a společenské zážitky.

Ve své práci budu hovořit především o divadle jako o druhu umělecké činnosti.

V dalších kapitolách práce se budu věnovat divadlu pro děti, jaké jsou typy a obory, jaký má divadlo pro děti význam ve výchově a vzdělávání.

1.1 Význam divadla u dětí

U dětí má divadlo mnoho významů a působí na ně v několika směrech. Kvalitní divadlo může mít pro děti veliký význam, proto bychom měli být opatrní při výběru divadla, které chceme dětem zprostředkovat.

Jako první význam divadla je **význam estetický**. Divadlo přináší divákům estetický prožitek. Na diváky působí vzhled scény a masek. Na každého člověka působí estetický význam jinak, neboť má každý člověk jiný vkus a preferuje jiné věci. (Richter, 2015, str. 9)

Na děti v první řadě působí právě význam estetický. Děti v první řadě zaujme to, jak inscenované divadlo vypadá, jak vypadají loutky. Aby je divadlo dokázalo zaujmout, měly by kulisy, masky a loutky disponovat pestrou paletou barev.

„Umění začíná tam, kde se objevuje něco, co se nedá přesně a jednoznačně pojmenovat či nezpochybnitelně stoprocentně interpretovat – jinak by šlo jen o popis, třeba vědecky přesný.“ (Richter, 2015, str. 9)

Divadlo pro děti má **význam poznávací a zobrazivý**, který rozvíjí představivost a fantazii. Děti objevují neznámé skutečnosti prostřednictvím smyslů, uvažování i emocí. (Richter, 2015, str. 9)

Dále má divadlo pro děti **význam výchovný**. Divadlo působí na naše názory a postoje, umožňuje nám pozitivní aktivitu.

Děti si při divadle mohou odpočinout, odreagovat se, uvolňují napětí tím, že se vžijí do jiné postavy. Dítě si může vyzkoušet různé funkce, divadlo se pro něj stává zábavným. Umožňuje dětem uvolnit se, vyjádřit svoje pocity. Podporuje společenskou činnost, spolupráci a tvůrčí aktivitu ve skupině. Dítě má potřebu poznávat, orientovat se ve světě a poznat jak funguje, jaký má řád a divadlo mu tohle vše může umožnit. (Richter, 2015, str. 9 – 10)

Z této kapitoly je patrné, že divadlo má pro děti tyto významy – estetický, poznávací, zobrazivý a výchovný. Divadlo také vede děti ke společenskému životu, není to záležitost vždy pouze jednoho člověka. V dnešní uspěchané době je pro děti důležité si odpočinout, odreagovat se a tyto potřeby jim divadlo dokáže zprostředkovat. Z toho vyplývá, že divadlo je důležité ve výchově a vývoji dětí.

1.2 Vývoj divadla ve vztahu k vzdělávání

V této kapitole jsem považovala za důležité zmínit nejdůležitější momenty ve vývoji divadla pro děti v české společnosti. Dozvídáme se, že divadlo bylo velmi důležité i v dobách minulých. První zmínky o divadlu se objevují již ve 12. století. Postupem času se zdokonalovaly jeho metody a formy.

„Období od sklonku 12. století, kdy vznikaly proslulé rukopisy velikonočních her v klášteře benediktinek u sv. Jiří na pražském Hradě, v nichž v rolích tři Marií vystupovaly samotné řeholní sestry, pocházející z nejvznešenějších českých rodin, až do konce 16. století, kdy je doložena nejstarší zpráva o hostování cizí profesionální herecké společnosti v Praze, by bylo možno nazvat přípravnou fází neprofesionálního divadla v českých zemích.“ (Císař, 1998, str.11)

Machková říká, že pro vývoj pedagogického pojetí divadla jsou důležité práce Jana Amose Komenského. Zpracoval svou Bránu jazyků do dramatické formy a inscenoval ji pod názvem Schola ludus se žáky školy v Blatném potoce. (Machková, 1998, str. 6)

Komenský také odlišil školní hru jako pedagogický prostředek od samotného divadelního umění. (Císař, 1998, str. 39)

Divadlo v české řeči se až do konce 18. století hrálo amatérsky a až od jeho konce se začalo v hlavním městě rozvíjet divadlo profesionální. Divadelní inscenace byly v té době vrcholným kulturním projevem. (Císař, 1998, str. 43 – 46)

V 19. století se divadlo vrací do škol jako zájmová činnost a vznikaly první vystoupení, a ty daly základ prvnímu divadlu pro děti. (Machková, 1998, str. 13)

V období po válce začaly vznikat i domy pionýrů a mládeže, které zastřešovaly i dětské divadelní, loutkářské a recitační soubory. Toto dětské divadlo napodobovalo divadlo dospělých. (Machková, 1998, str. 19)

Roku 1948 byl schválen divadelní zákon, který obsahoval zrušení soukromého podnikání v divadelnictví a stanovil rovnocennost mezi divadlem ochotnickým a profesionálním. (Císař, 1998, str. 175 – 180)

V 80 letech byla dramatická výchova zavedena do učebních programů mateřských škol. V roce 1990 je zpracován dokument o dramatické výchově Schola ludus a ustanoveno Sdružení pro tvořivou dramaturgii. Ještě téhož roku je otevřeno studium tohoto oboru na DAMU v Praze a JAMU v Brně. (Císař, 1998, str. 265-270)

V současné době je dramatická výchova nedílnou součástí skoro každé ZUŠ jako samostatný obor. V RVP PV pro MŠ jsou uvedeny cíle a prostředky k naplňování určitých kompetencí právě pomocí dramatického projevu. Dramatická výchova je dnes důležitou součástí každé mateřské školy, které musí z RVP PV vycházet. Do mateřských škol velmi často dojíždějí různé divadelní spolky, které chtějí předvést dětem svá představení. Také pedagogové s dětmi navštěvují v rámci divadelních představení divadelní instituce.

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání nalezneme samostatnou kapitolu věnující se dramatické výchově. Dramatická výchova není součástí základního vzdělávání, jeho vzdělávací obsah pouze doplňuje a rozšiřuje. Lze ji použít jako povinný nebo volitelný vzdělávací obor. Týká se především kultivovanosti mluvního projevu, hlasové hygieny, vyjadřování emocí s pomocí pohybu, řešení dramatických situací, tvorby inscenací a spolupráce, prezentace před veřejností. (RVP ZV, 2017, str. 113 – 115)

2 Divadlo a děti

Jak jsem již zmínila, divadlo je v dětském věku velmi důležité. Nejenže rozvíjí představivost, fantazii a můžeme pracovat s pamětí, ale také máme určité formy divadla, které umožňují zapojení dětí a děti se tak mohou dramaticky vyjádřit, vyjádřit své emoce, vžít se do rolí, které by ve svém životě nezažily.

Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání stanovuje, že dítě by se prostřednictvím dramatického a divadelního umění mělo naučit vést rozhovory, slovně reagovat, domlouvat se gesty i slovy, v běžných situacích uplatňovat základní společenské návyky a pravidla. (RVP PV, str 11 – 13, 2018)

2.1 Divadlo hrané pro děti

Richter říká, že „*Divadlem pro děti rozumíme především divadelní inscenace vytvářené speciálně pro dětské diváky určitého věku s ohledem na jejich zájmy a možnosti.*“ Ten, kdo divadlo pro děti vytváří, by se měl vžít do citění dětí, ať už je dítě staré čtyři roky nebo je mu 10 let. (Richter, 2015, str. 8)

Z předchozího odstavce textu je patrné, že je dobré rozlišovat divadlo pro děti v různém věku. Starším dětem můžeme zprostředkovat divadlo složitějšího charakteru, které ale malé děti nemusí pochopit a v tom případě by je nebavilo. Naopak divadlo pro malé děti může být pro děti starší nudné. Také je důležité znát skupinu dětí, pro které chceme divadlo zprostředkovat. Divadlo bychom měly zprostředkovat s ohledem na to, co danou skupinu dětí baví, čemu dávají možnost. Při rozličných názorech dětí je třeba udělat kompromis. Buď zařadit divadlo, které zohlední zájmy všech dětí, nebo zařadit divadlo s ohledem na zájmy jedné poloviny dětí a v druhé řadě naopak. Ale v tomto případě je dobré konzultovat představení s hlavními aktéry, představit jim skupinu dětí a pokusit se představení alespoň trochu upravit pro všechny děti.

Když se dětem řekne, že se jde do divadla, děti tomu rozumí, jako že se jde na pohádku. Děti berou jako pohádku i příběh z jejich života, aktivizační hru nebo dobrodružný příběh. Těmito výroky v dětech probouzíme špatné představy o žánrech a nepřipravujeme je na to, co je čeká doopravdy.

Můžeme s jistotou říci, že slovní spojení „loutkové divadlo“ znamená totéž, co

slovní spojení „divadlo pro děti“. A kdo je vlastně dítě? Richter říká, že „*Dítě je univerzální tvor ve věku nula až, dejme tomu, patnáct let.*“ (Richter, 2006, str. 62)

Měli bychom dát dětem správný pojem o tom, co to znamená, jít do divadla. Děti by měly vědět, na jaké divadlo se chystají, co je tak čeká, jaký typ a formu divadla mohou očekávat. Měly bychom dětem srozumitelných způsobem zprostředkovat, co znamená „jít do divadla“ a „jít na pohádku“ např. do kina.

Mezi známé soubory, jejichž členy jsou převážně děti, patří např.: soubor Drak. Při tomto souboru se nachází i dětský ochotnický soubor. Soubor je určený „*pro všechny děti s dobrodružnou povahou, které baví nebezpečné výpravy do hlubin vlastní fantazie, společná tvorba a objevování světa divadla.*“ (Divadlo Drak – dětský soubor, 2020) [online] Soubor se zaměřuje na tradici loutkářství východních Čech a autorskou tvorbu pro děti i dospělé založenou na imaginaci a nápaditosti. (Divadlo Drak – dětský soubor, Historie, 2020) [online]

Divadlo Alfa se zabývá inscenacemi nejen pro děti. Objevují se zde všechny obory a formy divadel od hereckého přes divadlo masek až k loutkovému divadlu a snaží se v různých inscenacích využívat všechny divadelní formy. Divadlo Alfa má sídlo v Plzni, nicméně navštěvují se svými představeními i mateřské školy. (Divadlo Alfa, 2020) [online]

2.2 Obory a formy divadla pro děti

Je mnoho způsobů, jak dětem zprostředkovat divadelní inscenaci. Máme nespočet možností a pomůcek, kterými si můžeme vypomáhat a které nám pomohou k udržení si dětské pozornosti. Nejdůležitější pro dětské divadlo je zvolit si divadelní formu a obor, které spolu navzájem souvisejí a navzájem se ovlivňují. Každý typ dokáže svou originalitou děti zaujmout úplně jiným způsobem.

Divadelní obor určujeme podle toho, kdo divadlo zprostředkovává, kdo jsou hlavní aktéři divadla. Divadelní obor určuje, jestli se jedná o divadlo hrané lidmi nebo divadlo zprostředkované nějakým druhem loutek. Velmi často se můžeme setkat i s tím, že se divadelní obory prolínají mezi sebou, objevují se dohromady herci a loutky.

Divadelní forma nám ukazuje, jakým způsobem a stylem je divadlo zprostředkováno. Je důležitá při výběru, když se rozhodneme jít do divadla. Kdo nemá rád hudbu nebo jí nerozumí, určitě si nebude vybírat divadlo hudební.

Do divadelních oborů pro děti patří:

- **Herecké divadlo**

V hereckém divadle představuje hrající člověk nějakou konkrétní postavu. Ze svého těla, jeho oblečení a popřípadě nalíčení vytváří konkrétní obraz nějaké postavy. Takový člověk musí být nadaný nejen mimikou a gotikou, ale své jednání by měl podložit svými individuálními motivacemi. (Richter, 2015. Str. 67)

Herecké divadlo pro děti je např. Divadlo z Bedny, kde si vystačí pouze dva herci. (Divadlo Z Bedny K. Vary) [online]

- **Loutkové divadlo**

U loutkového divadla představuje postavu loutka. Může to být předmět nebo výjimečně část lidského těla a takováto loutka vystupuje jako samostatná jednající bytost. Loutka zde představuje dva aspekty, je to výtvarný znak a zároveň jednající postava. (Richter, 2015, str. 67)

Zde mohu jako příklad uvést Loutkové divadlo ve Staňkově nebo Divadélko Nána Mileny Jelínkové. (Oficiální stránky města Staňkov, Loutkové divadlo, 2020) [online], (Milena Jelínková, 2020) [online]

- **Divadlo masek**

Divadlo masek je kombinací hereckého a loutkového divadla. Divadelní postavu představuje herec s maskou. Herec masce musí přizpůsobit herectví, jelikož tím, že ji má na sobě ztrácí mimiku a musí hodně zdůrazňovat pohyb a veškerá gesta. Některé předškolní děti nepřijímají masky moc dobře, občas je doprovází pláč. Dítě si není jisté, s čím se to setkalo, co představuje ten divný člověk, respektive herec s maskou. (Richter, 2015 str. 73)

Divadlo Letadlo má mnoho masek, většinou zvířecích. Jejich masky jsou většinou oblečeny na celé tělo, jsou vyrobeny z látek a plyše a pro děti jsou velmi zajímavé. (Divadlo Letadlo, 2020) [online]

- **Činoherní divadlo**

Jak už vypovídá název, činoherní divadlo je divadlo činů. Činoherní divadlo může být herecké nebo loutkové nebo i divadlo masek a představuje děj především jednáním. Jednáním zde rozumíme sloučení pohybu a mluveného slova.

Činoherní divadlo, ať je jakékoliv, představuje nejčastější a nejrozšířenější divadlo pro děti. Nemělo by převažovat slovo, pohyb by měl být v souladu se slovem, kterého je ale minimum. (Richter, 2015, str. 66)

Divadlo, které je především činoherně zaměřené, je Divadlo Dráček. Hrají divadlo maňáskové i vystupují ve svých inscenacích sami jako herci. V příbězích se objevují i písně. (Divadlo Dráček, 2020) [online]

Formy divadla jsou tyto:

- **Hudební divadlo**

V hudebním divadle je hlavní složkou zpěv a hudba. Text slouží pouze jako námět písní a pohyb je výrazně omezen a ve vizuální složce převažuje scénografie. Opery a muzikály se zřídka vyskytují ve formě pro děti, protože jsou pro děti příliš složité, jeví se jim příliš jednotvárně a příliš je nezaujmu. Děti mají písně v divadle rády, ale neměli bychom zůstat jen u vytleskávání. (Richter, 2015, str. 66)

Velmi známé hudební divadlo je opět Divadlo Letadlo. Do svých příběhů situovaných do několika zemí mají zakomponováno mnoho písní. (Divadlo Letadlo, 2020) [online]

- **Pohybové divadlo**

Jak je opět patrné z názvu, dominující složkou v pohybovém divadle je pohyb. Není to ale abstraktní tanec ani pantomimický popis příběhu. Vychází především ze životních zkušeností nebo ze zážitků, které navodily jiná umělecká díla. Pohybové divadlo doplňuje slovo a především zvuk a samozřejmě hudba.

V divadle pro děti se vyskytuje málo, nejčastěji v podobě maňáskových pantomim pro nejmenší. (Richter, 2015, str. 67)

Maňáskové divadlo, které vlastní mnoho loutek je Divadlo Bořivoj. Hrají s nimi pro děti mnoho představení. (Divadlo Bořivoj, 2020) [online]

- **Výtvarné divadlo**

Je to forma, kde je dominantní výtvarná, scénografická složka, jedná se o hru obrazů. Velmi často je omezeno slovo a je doplněno zvukem. Pro děti je scénografická složka velmi důležitá, ale nemělo by se jednat jen o pouhou dekoraci. (Richter, 2015, str. 67)

Sférické kino se zaměřuje na výtvarnou složku, klade důraz na pozadí a krajiny. Dosahují tohoto pomocí pojízdné kupole, kde je skryt sférický projekční systém, díky němuž se děti mohou ocitnout např. na dně oceánu. Zde se nejedná přímo o divadlo. Nicméně s tím, co děti v pojízdné kupoli viděly, dále pracují pomocí dramatických metod s ohledem na vzdělávání. (Sférické kino, O nás, 2020) [online]

Jako příklady u jednotlivých forem a oborů jsem uváděla spolky a divadla, která jsou v dosahu mnou sledovaného místa a mateřské školy je často uváděly v dotaznících.

2.3 Estetická výchova v souvislosti s RVP PV

Divadlem a kulturními aktivitami rozvíjíme u dětí estetické citění. Děti v první řadě zaujme to, jak věc vypadá na první pohled. V této kapitole se věnuji pojmu Estetická výchova. Opírám se o Hegelovu publikaci Estetika, kde daný pojem vymezuje. Dále jsem pracovala s RVP PV, zjišťovala jsem, jak je v něm zakomponovaná estetická a dramatická výchova, co dětem přináší, jaké stanovuje cíle.

„Dle mnohých definic je estetická výchova pojímána jako předmět, jehož úkolem je působení na rozvoj jedince v oblasti umění i krásy mimoumělecké. Záměrem estetické výchovy je vychovávat adekvátní vnímání, chápání, citové prožívání i hodnocení umění a krásy, seznámit jedince s významnými uměleckými díly, rozvíjet jeho uměleckou a estetickou aktivitu a estetizovat jeho osobnost.“ (HEGEL, Estetika I., str. 59)

S estetickou a dramatickou výchovou se v RVP PV setkáváme v oblasti Dítě a společnost a Dítě a jeho psychika v podkapitole Sebepojetí, city a vůle. Dílčí vzdělávací cíle v oblasti Dítě a jeho psychika zahrnují rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání. V oblasti Dítě a společnost je to seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije.

S Rámcovým vzdělávacím programem souvisí i určitá rizika pro danou oblast a definované činnosti. Úspěch vzdělávacích záměrů učitele ohrožuje nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření; nedostatek

příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění. (RVP PV, 2018)

2.3.1 Co je dramatická výchova

Dramatická výchova velmi úzce souvisí s divadlem. Dá se říci, že bez dramatické výchovy by divadlo ani nemohlo fungovat. V mateřské škole nejprve začínáme právě s prvky dramatické výchovy, abychom dětem vytvořili vztah k divadlu, a rozvinuli jejich osobnost pro další práci s divadlem.

Existuje několik možností, jak lze definovat dramatickou výchovu. Jedna z prvních definic, která mne nejvíce zaujala je od autorek Svobodové a Švejdové, jejichž definice zní:

„Dramatickou výchovu lze definovat jako tvořivý proces, při němž dochází ke zkoumání a prověřování tématu a vytváření vlastních postojů v konfrontaci s postoji ostatních zúčastněných, a to skrze vlastní prožitek a na základě vlastní činnosti. V rámci tohoto procesu se aktivní cestou rozvíjejí nejen intelektuální složky, ale i intuice, tvořivost, rozhodnost, samostatnost, odpovědnost, tolerance, empatie, komunikativnost a autentičnost osobnosti.

Dramatická výchova je svébytný výchovně vzdělávací proces. Jeho odlišnost od jiných forem vzdělávání je způsobena především užitím divadelních prostředků a vysokým stupněm aktivity účastníků. Od divadla se liší tím, že zde nejsou diváci, a také svým zaměřením na účastníky procesu.“ (Svobodová, Švejdová, 2011, s. 9)

Definice dramatické výchovy od Machkové zní: *„Dramatická výchova je učení zkušeností, tj. jednáním, osobním, nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů, přesahujících aktuální reálnou praxi zúčastněného jedince. Je založena na prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, situací a vnitřního života lidí současnosti i minulosti, reálných i fantazií vytvořených. Toto prozkoumávání a poznávání se děje ve fiktivní situaci prostřednictvím hry v roli, dramatického jednání v situaci. Je to proces, který může, ale nemusí vyústit v produkt (představení).“* (Machková, 1998, str. 32)

Valenta definuje dramatickou výchovu také trochu jinak: *„Dramatická výchova je systém řízeného, aktivního sociálně-uměleckého učení dětí či dospělých založený na využití základních principů a postupů dramatu a divadla, limitovaných primárně výchovnými či*

formativními a sekundárně specificky uměleckými požadavky na straně jedné a individuálními i společenskými možnostmi dalšího rozvoje zúčastněných osobností na straně druhé.“ (Valenta, 1997, str. 27)

Dramatickou výchovu považují za učení hrou a zkušeností. Vytváříme hry a situace z běžného života a požadujeme řešení daných situací, kterým necháváme volný průběh. Dětem se nechává otevřená možnost, jak reagovat na inscenovanou situaci. Důležité je, že nic není špatné a měly bychom vše důkladně vysvětlit a prodiskutovat.

2.3.2 Dramatická výchova a vztah k divadelním aktivitám ve vzdělávání

Proč se vůbec zmiňuji o dramatické výchově? Divadlo a dramatická výchova spolu velmi úzce souvisí a dovolím si říci, že jedno nemůže existovat bez druhého. V mateřské škole se setkáváme velmi často s prvky dramatické výchovy nejenom při interpretaci pokynů dětem. Dalo by se říci, že dramatická výchova je jakási přípravná fáze pro divadlo.

„Má – li mít inscenace v dramatické výchově smysl, musí jí předcházet průprava, tj. rozvinutí potřebných osobnostních a sociálních dovedností a schopností, ale i spolupráce dětí na tvorbě inscenace, většinou už od výběru látky, přes její zpracovávání až po konečný výsledek.“ (Machková, 2013, str. 6-7.)

Pokud tedy chceme s dětmi nacvičit divadelní představení, musíme také pracovat na rozvoji dětské osobnosti, děti by měly umět spolupracovat a měly by spolupracovat po celou dobu, než se dopracují ke konečnému výsledku, tedy nějaké scéně či inscenaci. Tohoto dosáhneme správně zvolenými formami a metodami dramatické výchovy.

Machková tvrdí, že dramatika nabízí vstřícnost a vytváří takové klima, kde se každý cítí dobře a tím u dětí může naplňovat potřebu bezpečí, jistoty a přátelství. Dramatická výchova podle Machkové nabízí tvořivé činnosti, rozvíjí zájmy a uplatnění schopností, které obvykle zůstávají skryty. Vede tak k sebejistotě a seberealizaci jedince a vytváří tak předpoklady pro bohatě naplněný život. (Machková, 2013, str. 8)

Díky dramatické výchově se dítě může rozvinout, získat sebejistotu. To mu může pomoci při inscenování nějakého dramatického příběhu, či scénky.

Dle Machkové můžeme využít metody a techniky dramatické výchovy tak, abychom děti naučily nějakou novou látku, či je provedli novým vzdělávacím tématem. (Machková, 2013, str. 9)

„Divadlo můžeme vnímat jako dílo vytvořené společně pro druhé.“ (Cílková, 2005, str. 12)

Pro děti je divadlo, které zavítá do jejich mateřské školy něčím, co někdo vytvořil speciálně pro ně. Většinou dětem představujeme divadelníky jako někoho, kdo si pro ně připravil příběh, pohádku v dané divadelní formě a oboru.

Cílková se ve své knize věnuje tomu, co dramatická výchova dětem přináší.

Dramatický projev nám umožňuje sebevyjádření, díky němu si můžeme uvědomovat své tělo. Díky dramatickému projevu máme možnost se vcítit do mnoha postav a jejich různých vlastností. Dramatická výchova rozvíjí představivost a fantazii, učí děti vnímat prostor a pohybovat se v něm. Děti se prostřednictvím dramatického projevu učí komunikovat, ale je to neobvyklá komunikace představující děti jako herce, kteří předávají své sdělení kamarádům či rodině a ti představují diváky. Svou práci zakončí a uplatní na jevišti, kde mají možnost ji dovést do konce.

Dramatický projev nám přináší uvolnění, odreagování od běžných denních povinností, můžeme ho brát jako aktivní pohyb. Přináší nám možnost prožít role, které ve svém životě nikdy neprožijeme. Jiné světy nám nabízejí jiné zážitky, řešíme situace, ke kterým se v běžném životě nikdy nedostaneme. Děti se hraním divadla vzájemně obohacují, získávají radost z toho, že budou moct svoji práci předvést a tím, že ji „dají“ dostanou na oplátku radost a veselí diváků.

Dramatická výchova nám umožňuje zbavit se vnitřního napětí a může přispívat k vnitřní pohodě. Učí nás spolupracovat, respektovat se a pomáhat si. Prostřednictvím dramatické výchovy děti vytváří obrovské společné dílo. Ale na jevišti to většinou nikdy nekončí. Děti i ve svých volných chvílích o divadle mluví, domlouvají se, aktivně diskutují. Vtahují do své aktivity i lidi kolem sebe, divadlem žijí. (Cílková, 2005, str. 12 – 13)

Díky dramatické činnosti děti mohou společně vytvořit dílo, na které budou pyšní, rády ho představí ostatním.

Dramatická výchova je tedy pro správný vývoj dítěte důležitá a nezbytná. Dokáže nás provádět celým životem, takže se netýká jenom dětí. Dramatická výchova rozvíjí naši

osobnost, dokáže nás naplnit jistotou a pomáhá nám při začleňování do společnosti.
V dětském kolektivu může výrazně zlepšovat klima třídy.

Praktická část

Hlavním cílem mé práce je sledovat vztah mezi vzděláváním a divadlem, sledovat, jakým způsobem je v mateřských školách v okolí Horšovského Týna zajišťován kulturní život s ohledem na divadelní aktivity a možnosti jejich regionu, a jak se toto promítá do práce jednotlivých škol v jednotlivých místech. Tohoto se také týká má první hypotéza, kde chci potvrdit či vyvrátit pozitivní vztah mezi vzděláváním dětí v mateřské škole a divadelními možnostmi dané obce. Následně vyvozují další hypotézu, kde předpokládám, že pokud mají mateřské školy ve své obci dostatek kulturních příležitostí, mají menší potřebu vycestování za kulturními aktivitami do vzdálenějších měst, než mateřské školy s malými kulturními možnostmi v dané obci.

Chtěla bych zjistit, zda mateřské školy zprostředkovávají dětem divadelní aktivity, jestli je pro jejich výuku divadlo a dramatická výchova důležité, zda je využívají a jak se projevují vzájemné vazby mezi mateřskými školami a divadelními spolky. Toto se dozvím z vyplněných dotazníků.

Ve své práci zkoumám kulturní možnosti největších měst vymezené oblasti a zaměřuji se na to, zda je mateřské školy této oblasti využívají.

Dále zjišťuji, jaký má pohled na zajišťování divadelních a kulturních aktivit v mateřské škole vybraný spolek.

Pro dosažení hlavních cílů jsem si stanovila postup, podle kterého jsem postupovala a který mi pomohl při psaní bakalářské práce. Pro dosažení hlavního cíle musí být tento postup splněn. Nejprve jsem si stanovila hypotézy. Dále bylo zapotřebí vymezit si daný region a zmapovat kulturní a divadelní možnosti daných největších měst v regionu. Poté jsem porovnávala kulturní možnosti daných měst dle předchozí charakteristiky. Dále jsem vybrala vhodný polostandardizovaný dotazník a požádala vybrané instituce o spolupráci při získávání dat. Následně jsem získaná data zpracovala a provedla analýzu dotazníkového šetření a vyhodnocení hypotéz. V rámci jednoho z posledních bodů jsem stanovila vhodné otázky pro strukturované interview, požádala vybraného respondenta o schůzku a učinila s ním dané interview.

3 Metody práce

Jak jsem již uvedla výše, hlavním cílem mé práce je sledovat vztah mezi vzděláváním a divadlem, sledovat, jakým způsobem je v mateřských školách v okolí Horšovského Týna zajišťován kulturní život s ohledem na divadelní aktivity a možnosti jejich regionu, a jak se toto promítá do práce jednotlivých škol v jednotlivých místech.

Pro správné vyhodnocení hlavních cílů jsem si stanovila dvě hypotézy.

Dále jsem vymezila danou oblast a charakterizovala největší města, vymezila si jejich kulturní možnosti. Tyto informace jsem shrnula do tabulky, která přehledně ukazuje, které z těchto měst je kulturně bohatší a jestli to záleží na rozloze a počtu částí patřících k městu. Tyto informace mi poté pomohou při vyhodnocování dotazníku, přehledně tak zjistím, zda mateřské školy využívají možnosti svých měst a okolí.

Pro naplnění hlavního cíle jsem zvolila polostrukturovaný dotazník, který je určený pro učitelky v mateřských školách celého vymezeného regionu.

Po vyhodnocení dotazníku jsem přidala ještě krátký rozhovor, který nám ukazuje pohled z druhé strany, tedy pohled na divadelní činnosti pro veřejnost očima vybraného spolku.

4 Hypotézy

Abych mohla vyhodnotit a porovnat účinnost sesbíraných dat v dotazníku vzhledem ke stanoveným cílům, stanovila jsem si hypotézy, na základě kterých mohu výzkum dále rozebírat.

Gavora (2010) označuje hypotézu jako vědecký předpoklad. Hypotézu vyvozujeme z toho, co už je o daném problému teoreticky zpracováno, vychází z vědecké teorie. Hypotéza rozebírá výzkumný problém na menší části. (Gavora, 2010, str. 63)

1. Mezi vzděláváním dětí v mateřské škole a divadelními možnostmi a aktivitami v dané obci je pozitivní vztah.
2. Mateřské školy se širšími kulturními možnostmi ve svém okolí, méně cestují do vzdálenějších měst a potřebují méně návštěv spolků ve své mateřské škole, než mateřské školy s malými kulturními možnostmi ve svém okolí.

5 Vymezení zkoumané oblasti

Ve své práci mapuji divadelní aktivity Horšovského Týna a nejbližšího okolí.

Od roku 1949 do roku 1960, kdy začaly vznikat první okresy, existoval samostatný okres Horšovský Týn. Od 1. července 1960 byl Horšovský Týn i s celým svým okresem spojen s okresem Domažlice. Horšovský Týn je třetí největší obcí okresu Domažlice. Od roku 2003 se Horšovský Týn stal pověřenou obcí s rozšířenou působností. (ŠumavaNet.cz, ichtyn, 2020) [online]

Vybrala jsem 4 největší města, které jsem podrobně zkoumala. Jsou to: Horšovský Týn, Staňkov, Pobežovice a Bělá nad Radbuzou. Vybraná města ale nemají jednotnou obec s rozšířenou působností. Staňkov spadá pod samotný Horšovský Týn a Pobežovice a Bělá nad Radbuzou spadají pod ORP Domažlice. Ke každému tomuto menšímu městu patří pár přidružených obcí, které toto město spravuje a kde se také nachází např. mateřské školy, kam jsem rozesílala své dotazníky. Celá moje vymezená oblast a všechny tyto obce se nachází v okrese Domažlice.

5.1 Obec s rozšířenou působností

Pro svoje zkoumání divadelních aktivit jsem si vybrala Horšovský Týn poblíž mého bydliště a jeho okolí. Horšovský Týn je obec s rozšířenou působností, dále ORP.

„ORP tvoří mezičlánek přenesené působnosti státní správy mezi krajskými a obecními úřady. Vykonávají kromě základních samosprávných činností přenesenou státní správu a další činnosti nejen pro své vlastní správní území, ale také pro další obce ve svém určeném správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Jedná se např. o vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění, vodoprávní řízení apod“. (Katedra urbanismu a územního plánování, 2011) [online]

Z této citace se dozvídáme, že obec s rozšířenou působností má ve svém správním obvodu ještě další okolní obce a vykonává základní samosprávné činnosti a přenesenou státní správu.

5.2 Okres Domažlice

Horšovský Týn jako obec s rozšířenou působností patří do okresu Domažlice. V okrese Domažlice jsou celkem dvě obce s rozšířenou působností – výše zmíněný Horšovský Týn a samotné Domažlice. Dále jsou zde další 4 větší města, která mají charakteristiku obce s pověřeným obecním úřadem. A jsou to: Holýšov, Staňkov, Poběžovice, Kdyně. (Státní správa, okres Domažlice, 2000 – 2020) [online]

Domažlice se nachází v Plzeňském kraji, 10 kilometrů od hranic s Německem a 47 kilometrů na jihozápad od Plzně. Protéká jimi řeka Zubřina. K Domažlicím patří čtyři předměstí a ves Havlovice. Historické centrum města je stejně jako Horšovský Týn městskou památkovou rezervací. Domažlice mají rozlohu 24,61 kilometrů čtverečních. (Wikipedia, Domažlice, 2020) [online]

6 Charakteristika měst v regionu

Největšími městy vymezeného regionu jsou včetně Horšovského Týna také Poběžovice, Staňkov a Bělá nad Radbuzou. Tato města nabízejí nejširší kulturní a divadelní možnosti celého regionu a proto jsem se na ně zaměřila. Každé město charakterizují základními informacemi o struktuře obyvatelstva, historii města a nabízejících možnostech.

Dále jsem si v každém městě zmapovala vzdělávací a kulturní organizace, které město zřizuje a organizuje, abych měla přehled, co dané město může lidem a mateřským školám nabídnout. Na základě výsledků dotazníkového šetření pak mohu lehce zjistit, jestli oslovené instituce daného regionu využívají jisté vzdělávací a kulturní organizace těchto nejbližších měst. U každé organizace a instituce jsem zjišťovala umístění, historii a současné působení.

Informace do této kapitoly jsem čerpala převážně z oficiálních webových stránek daných měst. Pokud jsem potřebovala u nějaké instituce více informací, většinou jsem je našla na oficiálních webových stránkách dané instituce.

6.1 Horšovský Týn

6.1.1 Charakteristika města

Počet obyvatel:

Datum	Muži (do 15.let)	Muži (nad 15.let)	Ženy (do 15.let)	Ženy (nad 15.let)	Změna	Celkem
1.1.2020	315	2 029	342	2 047	-24	4 733

Struktura obyvatel: Celkově tvoří občané Vietnamu 37,21 % z celkového počtu cizinců. Následují občané Slovenska (21,26 %), Německa (12,61 %), Ukrajiny (11,79 %), Bulharska (3,57 %) a Rumunska (3,41 %). (Místopisný průvodce po České republice, Počet obyvatel Horšovský Týn, 2020) [online]

Zaměstnavatelé: Mezi největší a nejvýznamnější zaměstnavatele v Horšovském Týně patří: Gerresheimer Horsovsky Tyn spol. s r.o. (výroba ostatních plastových výrobků); KARPEM, a. s. (velkoobchod se dřevem, stavebními materiály a sanitárním vybavením); FADIS OSIVA, s. r. o. (smíšené hospodářství); Sigloch Distribution, k. s. (balicí činnosti); Silnice Horšovský Týn, a. s. (výstavba silnic a dálnic); Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horšovský Týn; Základní škola a Odborná škola, Horšovský Týn; Město Horšovský Týn (všeobecné činnosti veřejné správy); Základní škola Horšovský Týn, okres Domažlice, příspěvková organizace Horšovský Týn; PeHToo a. s., AZ-CZECH s.r.o (Oficiální stránky města Horšovský Týn, Základní socio-demografický popis území, 2018) [online]

Správa a samospráva: Základním orgánem města je zastupitelstvo, které město samostatně spravuje. Všechny ostatní orgány města jsou od zastupitelstva odvozeny (např. volí starostu města a další členy městské rady). Rada města je výkonným orgánem města v oblasti samostatné působnosti a za svůj výkon odpovídá zastupitelstvu města. (Oficiální stránky města Horšovský Týn, Rada města, 2020) [online]

Části obce: Horšovský Týn má 21 částí.

Správní obvod: Do správního obvodu spadá 18 vesnic. (Oficiální stránky města Horšovský Týn, 2020) [online]

Počet spádových mateřských škol: 6

O městu: V okrese Domažlice je Horšovský Týn třetí největší město. Nachází se deset kilometrů severně od Domažlic a čtyřicet dva kilometrů na jihozápad od Plzně. Pro svou krásu a zachovalost historických památek je od roku 1953 městskou památkovou rezervací.

Nejvýznamnější kulturní akcí města je Anenská pouť, která se koná každý rok na konci července. (Oficiální stránky města Horšovský Týn, 2020) [online]

Historie: V 10. století stávala na území Horšovského Týna kupecká osada, ohrazená kamennou hradbou. Po vzniku pražského biskupství - po roce 973 - se celá oblast stává majetkem této instituce se správou v blízkém Horšově. Dle této vesnice získalo město svůj dnešní název Horšovský Týn

Ve 13. století Horšovský Týn svým hospodářským významem zastínil Horšov. Biskup Jan III. z Dražic přesídlil z Horšova do Horšovského Týna a nechal vystavět hrad. Dále byli vlastníky Lobkovicové, kteří nechali po požáru města vystavět rozlehlý zámek ve stylu severoitalské renesance. Také měšťanské domy získaly renesanční podobu. Po třicetileté válce dostalo město barokní a rokokovou podobu, kterou si historické jádro zachovalo dodnes.

V roce 1953 jako jedno z prvních měst v České republice bylo historické centrum vyhlášeno městskou památkovou rezervací. (Oficiální stránky města Horšovský Týn, Historie, 2020) [online]

6.1.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem

Mateřská škola Horšovský Týn

Historie: Mateřská škola v Horšovském Týně byla zřízena po revoluci roku 1945 v budově bývalé německé mateřské školy v Domažlické ulici. V roce 1952 byla MŠ přemístěna do nově upravené budovy pro jesle v ulici Boženy Němcové.

V roce 1961 byla opravována budova bývalého vojenského velitelství v ulici Pionýrů, kam se škola 11. 7. 1961 konečně nastěhovala a stojí zde dodnes.

Dne 3. 7. 2003 byla budova v ulici Boženy Němcové zrušena pro celkový pokles dětí ve městě a proto, že se nachází blízko mateřské školy ve Vančurově ulici. Zůstaly tedy dvě budovy – v ulici Pionýrů a hlavní budova ve Vančurově ulici. (Kronika Mateřské školy Horšovský Týn, 1945 – 2020)

Provoz: Škola se snaží navazovat dobré vazby s rodiči, snaží se vytvářet bezpečné prostředí pro děti ve společnosti všech kamarádů z mateřské školy. Škola respektuje zájmy, potřeby a individuality dětí, snaží se je vést ke spolupráci. Mateřské škole jde především o to, aby se děti do této mateřské školy těšily. Škola také pořádá akce se spoluúčastí rodičů. (Mateřská škola Horšovský Týn, O nás, 2020) [online]

Základní škola Horšovský Týn

Historie: V období mezi dvěma válkami byla vystavěna škola ve Vrchlického ulici a to pouze pro české děti. Se vzrůstajícím počtem žáků po školských reformách se začalo jednat o výstavbě nové, větší budovy

Základní škola v Horšovském Týně byla slavnostně otevřena 24. srpna 1958 v areálu bývalého zámeckého zahradnictví.

Nově byly tedy v Horšovském Týně dvě základní školy, které byly sloučeny do jedné školy v Zámeckém parku v roce 2001/2002.

Provoz: Základní školu v Horšovském Týně navštěvuje celkem 632 žáků, kteří jsou rozděleni do 26 tříd. (Oficiální stránky města Horšovský Týn, Organizace zřizované městem, 2020) [online]

Kulturní aktivity: Základní škola se podílí na velké kulturní akci města – Juniorfestu. Žáci si připravují pro slavné osobnosti divadelní inscenace. Také pomáhají s organizací festivalu. (Základní škola Horšovský Týn, Příspěvky, 2020) [online]

Základní škola a odborná škola Horšovský Týn

Historie: Zvláštní škola v Horšovském Týně byla otevřena 1. září 1950. V roce 1966 měla škola pět tříd i s pobočkou v Poběžovicích.

Na začátku školního roku 1991/1992 byla otevřena při škole jedna třída Pomocné školy.

V roce 1995 začala rekonstrukce budovy v ulici B. Němcové pro děti se zdravotním postižením. V roce 1996 zde byla otevřena pomocná škola s pěti třídami a přípravným stupněm a v roce 1997 se stupněm rehabilitačním. (Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn, Historie, 2020) [online]

Kulturní aktivity: Škola nabízí žákům čtenářský klub a Klub zábavné logiky a deskových her. Jsou to aktivity týkající se pouze žáků. V rámci kulturních aktivit škola pořádá přehlídky zájmových činností pro veřejnost, kdy děti reprezentují veřejnosti své školní kluby a aktivity v něm. (Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn, Aktivity pro žáky, 2020) [online]

Střední odborná škola a střední odborné učiliště Horšovský Týn

Historie: Roku 1945 byla založena první česká zemědělská škola v Horšovském Týně. V přilehlé osadě Horšov zbylo po Trauttmannsdorfech hospodářství obehnané kamennou zdí, kde vznikla v roce 1946 Rolnická pracovní škola.

Od roku 1958 se teoretické vyučování přesouvá do Horšovského Týna a Horšov se stává pouze školním statkem. (Střední odborná škola a střední odborné učiliště Horšovský Týn, Historie, 2003 – 2020) [online]

Kulturní aktivity: Na divadelních aktivitách ve škole se podílí žáčky oboru Předškolní a mimoškolní pedagogika. V rámci dramatické výchovy nacvičují krátká představení a operetky, se kterými již navštívily pár MŠ v okolí. V rámci výtvarné výchovy si vyrábí vlastnoruční maňásky a loutky, se kterými poté nacvičují představení pro děti. Pozvaly již pár MŠ z okolí na jejich divadelní představení. *Zdroj: vlastní*

Základní umělecká škola Horšovský Týn

Historie: Škola začala fungovat roku 1950 jako Hudební škola v Sadech Petra Bezruče, ve které sídlí dodnes. Začátkem devadesátých let přidali k hudebnímu oboru výtvarný a literárně dramatický obor. (Horšovský Týn, organizace zřizované městem, 2020) [online]

Provoz: ZUŠ zajišťuje vzdělání v hudebním, výtvarném a v literárně-dramatickém oboru. Základní studium má dva stupně. První trvá 7 let a druhý 4 roky. (Základní umělecká škola Horšovský Týn, Informace o studiu, 2020) [online]

Kulturní aktivity: V ZUŠ funguje literárně dramatický obor, kde se děti učí pracovat s emocemi, sebeuvědomění sebe sama, kultivovat vlastní projev, zprostředkovává dětem kolektivní hry. Starší žáci se učí pracovat s textem, základy pantomimy, moderování, učí se pracovat na kratších divadelních útvarech. Dbá se na individualitu každého dítěte. Obor se snaží žákům zprostředkovat setkání s různými herci, scénografy, dramaturgy, poznávání různých uměleckých směrů. (Základní umělecká škola Horšovský Týn, Literárně dramatický obor, 2020) [online]

Chráněná dílna Horšovský Týn

O instituci: Chráněná dílna byla zřízena 1. března 2000 jako příspěvková organizace. CHD zaměstnává lidi se zdravotním postižením. Od června 2005 navázala CHD spolupráci s firmou PROFIA PAPER a. s. Plzeň a zavedla maloobchod se smíšeným zbožím. Hlavní pracovní náplní je příprava součástek pro elektrovýrobu. (Horšovský Týn, Organizace zřizované městem, 2020) [online]

Městská knihovna Horšovský Týn

Historie: V budově dnešní knihovny zde před 1. sv. válkou byl hotel Forster a hostinec Zur alte Post. (Městská knihovna Horšovský Týn, O knihovně, 2020) [online]

Kulturní aktivity: Městská knihovna pořádá besedy pro děti z MŠ, ZŠ a děti ze ZŠ a OŠ v Horšovském Týně. Tyto besedy navštěvují i studenti SOŠ a SOU Horšovský Týn a veřejnost. Každý rok je knihovnou pořádán "Týden knihoven". Také pořádá akce literárního charakteru "Literární shrabování", kam mohou zájemci zasílat svá literární díla. Knihovna uskutečňuje každý rok "Noc s Andersenem". Knihovna je také zapojena do projektu "Už jsem čtenář", v rámci něhož jsou žáci prvních tříd pasováni na čtenáře. (Horšovský Týn, Organizace zřizované městem, 2020) [online]

Kino

Historie: Dnešní budova kina se nachází v budově bývalého městského pivovaru, která sloužila tomuto účelu po tři staletí a byla postavena roku 1596.

Roku 1898 byla budova na náklady městské rady změněna na městský chudobinec. Toto sociální zařízení bylo provozováno do roku 1940, kdy byl objekt přestavěn na víceúčelovou městskou halu se stálým promítáním kina. (Kino Horšovský Týn, Historie kina, 2011) [online]

Kulturní aktivity: Kino promítá české i zahraniční filmy. Budova kina je důležitá při festivalu Juniorfest, kdy se zde v rámci festivalu promítají filmy a konají se zde besedy. Také zdejší ochotnický soubor zde nacvičuje a představuje svá představení. Pro školy jsou zde pořádány různé besedy a akce. *Zdroj: vlastní*

Divadelní soubor při Městském kulturním zařízení

Historie: Soubor vznikl v roce 1970. Jejich první hrou byla pohádka Boženy Němcové Popelka. S tragikomedií Jiřího Hubače Dům na nebesích, kterou uvedli v roce 1982 měli první vítězství na okresní přehlídce v Poběžovicích.

Kulturní aktivity: Soubor se svými inscenacemi navštěvuje okolní obce a regiony. Nejvíce opakovanou hrou v historii souboru byla komedie se zpěvy bratří ze Schoenthanů. Soubor také navštěvuje vzdálenější oblasti. Výrazný úspěch byl zaznamenán v Karlštejně, který od té doby pravidelně navštěvují a v divadle J. K. Tyla v Třeboni. Za dobu své existence získal soubor řadu významných ocenění na prestižních přehlídkách. (Městské kulturní zařízení Horšovský Týn, Historie souboru, 2012) [online]

Juniorfest

„JUNIORFEST je filmový festival pro děti a mládež, který se v Plzeňském kraji koná pravidelně od roku 2008. Jedná se o soutěžní festival zaměřený nejen na hranou a animovanou filmovou tvorbu, ale od roku 2017 i na tvorbu dokumentární.“ (Juniorfest, O festivalu, 2020) [online]

Historie: Od roku 2008 se festival koná v Horšovském Týně a to je hlavním festivalovým městem. Tradičně zde přijíždějí známé hvězdy české i světové kinematografie, promítají se

filmy převážně z české a filmové produkce a v neposlední řadě jsou pořádány další doprovodné akce např. Pevnost Týn nebo Strašidelná stezka.

Kulturní aktivity: Festival trvá šest týdnů, kdy probíhají filmové projekce, které reflektují novinky v dětské kinematografii. Festival se koná pouze v pěti městech – v Plzni, Horšovském Týně, Dobřanech, Domažlicích a Přešticích. Festival nabízí více jak 100 filmových projekcí, 20 praktických workshopů a kreativních dílen a další doprovodné akce.

Cílem festivalu je zprostředkování celoročních vzdělávacích akcí pro žáky základních a studenty středních škol. JUNIORFEST rozvíjí možnosti filmového vzdělávání prostřednictvím aktivit, tak aby se aktivně zapojily děti i profesionálové. Mezi tyto aktivity patří tematické pracovní dílny, retrospektivy a setkání s výjimečnými filmovými tvůrci. (Juniorfest, O festivalu, 2020) [online]

6.2 Staňkov

6.2.1 Charakteristika města

Počet obyvatel:

Muži (do 15.let)	Muži (nad 15.let)	Ženy (do 15.let)	Ženy (nad 15.let)	Celkem
250	1 361	197	1 391	3 199

Struktura obyvatel: Ve skupině dětí do 14 let žije ve městě 421 (13,7%) obyvatel, obyvatelé starší 65 let, kterých je 446, jsou zastoupeni 14,5%. (Místopisný průvodce po České republice, Staňkov, 2020) [online]

Zaměstnavatelé: Aeroklub Staňkov z.s., AGRO Staňkov a.s., AGS zemědělská s.r.o., BAO TUNG s.r.o. (prodej kvasného lihu a lihovin), BAVARIA - Stavební a lékařská technologie, spol. s r.o. v likvidaci, C.M.S. Trading spol. s.r.o. (opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů, opravy silničních vozidel), KUZO BOHEMIA s.r.o., aj. (Kurzy.cz, Staňkov, 2000-2020) [online]

Správa a samospráva: Město Staňkov má zastupitelstvo města, které volí starostu města. Dále má radu města. (Oficiální stránky města Staňkov, Úřad, 2020) [online]

Části obce: Staňkov má 5 částí.

Správní obvod: Do správního obvodu spadá 7 obcí.

Počet spádových mateřských škol: 2

O městu: Staňkov je město ležící na řece Radbuze mezi Plzní a Domažlicemi. Staňkov je rozdělen řekou Radbuzou na dvě části - Staňkov město na levém břehu řeky a Staňkov ves na pravém břehu. Součástí Staňkova jsou obce Krchleby, Ohučov a Vránov.

Historie: První historická zmínka o Staňkově pochází z roku 1233, kdy je připomínán rytíř Witla ze Stancowic a jeho bratr Prkosz jako jedni z prvních majitelů hrádku Lacembok. Roku 1271 ves Staňkov prodává její majitel Witlo klášteru v Chotěšově. Až do roku 1425 patřily obě části chotěšovskému klášteru. Staňkov městys byl dán v období husitských válek v zástavu Zdeňkovi z Drštky. Staňkov ves, byla k Horšovskému Týnu přikoupena v roce 1576. Zatímco ves patřila Horšovskému Týnu až do roku 1945, město patřilo od roku 1623 chotěšovskému klášteru až do jeho zrušení v roce 1782. Staňkov ves a Staňkov město existoval odděleně až do roku 1938. Oddělení bylo tak důkladné, že Staňkov město patřil k Plzeňskému kraji a Staňkov ves patřil ke Klatovskému kraji. V roce 1938 byly obě obce právně sloučeny v jeden celek, ale statut města byl přiznán Staňkovu až roku 1960. (Oficiální stránky města Staňkov, Historie, 2020) [online]

6.2.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem

Dětský domov

Historie: Budova se původně používala jako obytný dům. Od roku 1919 se v této budově nacházel sirotčinec.

Provoz: Děti z dětského domova navštěvují mateřskou školu, základní školu, odborná učiliště, střední školy.

V rodinné buňce v Horšovském Týně, která byla otevřena v roce 1996, jsou umístěny převážně mentálně postižené děti. (Dětský domov Staňkov, Historie, 2020) [online]

Kulturní aktivity: V rámci divadelní aktivity škola zajišťuje dětem Hudebně – dramatický kroužek. Děti se zde učí, jak pracovat s hudbou, porozumění hudbě, učí se jak pracovat s hlasem a nacvičují hudebně – dramatická pásma pro veřejnost.

Soukromá střední odborná škola BEAN s. r. o.

Historie: Škola byla založena 1. září 1995. Nyní se nachází v bývalé budově základní školy.

Provoz: Žáci mohou získat výuční listy z těchto oborů: - technicko administrativní pracovníce - kuchařka, servírka, číšník - autoelektrikář - mechanik opravář pro silniční a motorová vozidla - elektromechanik

Děti mohou navštěvovat kurz základní obsluhy PC, kurz podvojného účetnictví, jazykové kurzy angličtina pro pokročilé a německý jazyk pro začátečníky. (Bean Staňkov, O nás, 2020) [online]

Základní škola Staňkov

Historie: Budova je využívána od roku 1916. V roce 2001 byla zahájena přístavba školy. V roce 2010 byla dokončena rekonstrukce budovy z roku 1916.

Provoz: Žáci mohou v rámci školních aktivit navštěvovat sportovní, jazykové, rybářské, pěvecké a šachové kroužky. Starší žáci mají možnost naučit se základům při práci s počítači, zdokonalují se ve znalostech první pomoci a učí se základní práce v domácnosti.

Kulturní aktivity: Škola pořádá pro veřejnost Dny otevřených dveří, učitelé s dětmi připravují kulturní vystoupení v sále kulturního domu a v kostele. (Oficiální stránky města Staňkov, Základní škola, 2020) [online]

Mateřská škola Staňkov

Historie: Provoz byl v mateřské škole zahájen 1. 9. 1984. Škola měla po otevření dvě třídy– 1 třída mateřské školy a jedno oddělení jeslí.

Provoz: Děti jsou rozděleny do 4 tříd, skupiny ve třídách jsou věkově smíšené- od 2,5 do 7 let. (Oficiální stránky města Staňkov, Mateřská škola, 2020) [online]

Základní umělecká škola Staňkov

Historie: ZUŠ funguje od roku 1962. Nejprve měla detašované pracoviště v Holýšově v budově staré radnice. Poté pár let fungovala v budově bývalé lékárny a od roku 1992 se osamostatnila, a nacházela se v budově ZŠ Staňkov v Jankovské ulici. Od roku 2009 sídlí ZUŠ ve zrekonstruovaném podkroví ZŠ. Od roku 1992 byl ředitelem školy pan Jan Pluháček a od roku 2015 je ředitelkou paní Iva Zahořová. (Staňkov 775 let, 2008, str. 54)

Kulturní aktivity: Žáci a učitelé školy účinkují na školních koncertech a spolupracují i s MěÚ – hudební aktivity u stromečku, vítání občánků, charitativní koncerty pro diakonii Plzeň a s ostatními školami a organizacemi města. Spolupracují také s MKZ Domažlice, H. Týn a některými jinými ZUŠ v Plzeňském kraji, s městysem Koloveč a obcí Puclice.

ZUŠ také organizuje Dětskou uměleckou dílnu pro předškolní děti. Děti si po dobu 3 měsíců vyzkouší jeden z oborů, které škola nabízí a po 3 měsících se prostrídají v dalších oborech. (Oficiální stránky města Staňkov, Základní umělecká škola, 2020) [online]

Lidový dům

Historie: Stavba byla dokončena v r. 1931. Rozsáhlá přestavba se uskutečnila v letech 1984 – 1988.

Kulturní aktivity Lidový dům je využíván pro plesy, společenské akce, zábavy, ochotnická divadelní představení, taneční kurzy, a pro různé obchodní aktivity. (Oficiální stránky města Staňkov, Lidový dům, 2020) [online]

Skupina historického šermu Kargen

Historie: Skupina vznikla, když se rozpadla skupina Šlejffř roku 1994. Jako sídelní město byl vybrán Staňkov, protože tam většina z tehdejších pěti zakládajících členů bydlela.

Kulturní aktivity: Skupina je zaměřena převážně na období gotiky a do této doby také zařazuje veškeré své aktivity, které jsou spíše dvojího druhu. Tou první aktivitou jsou secvičená scénická vystoupení se zaměřením na aktivní šerm. Většinou jde o přibližně 20 minutové scény. Druhá aktivita se jmenuje „rekonstrukce historické bitvy“ a pořádá je některá z šermířských skupin z různých koutů Česka. (Kargen Staňkov, Historie, 2020) [online]

Městská knihovna

Historie: „Veřejná knihovna ve Staňkově byla založena v roce 1905. O její vznik se darováním knih přičinil akademický spolek Radbuzan, Sokol, Šumavan, Občanská beseda a hasičský sbor na popud místního odboru Národní jednoty pošumavské. Od roku 1923 se datuje existence knihovny také ve Staňkově – vsi. Po sloučení obou obcí v roce 1938 došlo i ke sloučení knihoven.“ (Městská knihovna Staňkov, O knihovně, 2020) [online]

Kulturní aktivity: Knihovna pořádá besedy a přednášky s různými cestovateli, dále organizuje „Čtení pro maminky s dětmi“. Velmi oblíbenou akcí je „Noc literatury“, která začíná ve večerních hodinách. (Městská knihovna Staňkov, Akce, 2020) [online]

Loutkové divadlo

Historie: Loutkové divadlo má zde dlouholetou tradici. Divadlo bylo obnoveno v roce 1995, kdy navázalo na Loutkovou scénu Bohouše Haise. Při vybudování nové scény přišla iniciativa hrát loutkové divadlo a prvním režisérem se stal plzeňský herec a režisér Václav Beránek.

Kulturní aktivity: Staňkovští loutkáři vlastní několik starších scénářů různých pohádek, ale než je představi dětským divákům, musí je vždy upravit, aby řeč z minulého století byla pro děti srozumitelná. Mají v zásobě kolem pěti druhů loutek, včetně starých dřevěných marionet. Ty jsou velké až 70 centimetrů. Pořádají se svými loutkami představení pro děti. (Domažlický deník, Na zkouškách se vždy skvěle bavíme, říkají Staňkovské loutkoherečky, 2014) [online]

Ochotnický spolek Tyl

Historie: Už roku 1869 se objevuje první zmínka o ochotnickém divadle ve Staňkově. Na radnici roku 1869 byla představena jejich první hra Budečské jesličky Karla Slavoje Amerlinga. Představili mnoho her různých žánrů. V roce 1898 ochotníci opustili spolek Občanská beseda a vytvořili nový spolek Šumavan.

Další zmínky o divadelní činnosti přišly 12. prosince 1915, kdy děti z městské školy představili pohádku Hlehlehle v Černém lese. Od té doby do roku 1917 hrají ve Staňkově divadlo spíše děti a studenti. V roce 1918 se zakládalo mnoho nových divadelních spolků a činnost divadla opět stoupla. V letech 1931 – 1939 se objevuje snaha o sloučení všech spolků a roku 1940 vzniká jeden ochotnický spolek s názvem Tyl. Aktivity těchto ochotníků byly velmi úspěšné. Představili 77 různých her, zahráli 167 představení, hrály i v mnoha různých městech. V roce 1962 začínají ve spolku chybět mladí členové, a proto činnost spolku ustává. Po deseti letech se objevují snahy o obnovení ochotnického divadla a roku 1974 byl ustanoven nový výbor a spolek se začal rozrůstat. Všechny hry byly hrány pod názvem Divadelní soubor Občanské besedy, ale členové používaly název Staňkovský ochotnický soubor Tyl a na všechny neoficiální materiály tento název uvedli. (Votrubová, 2016, str. 4-32)

Kulturní aktivity: Ochotnický spolek nabízí svá divadelní představení veřejnosti.

Svatojakubský sbor Staňkov

Historie: Sbor založili manželé Řezáčovi roku 1994. Jeho první dílo byla Česká mše vánoční J. J. Ryby. Poté začaly pravidelné zkoušky, které se konají dodnes.

Kulturní aktivity: Sbor od roku 1994 do dnes představil 7 mší, latinských i českých. Samostatných skladeb bylo okolo 40. Soubor zpívá převážně skladby s církevním zaměřením od renesance přes baroko, klasicismus až po současnou tvorbu, ale také lidové písně.

Další činností souboru jsou koncerty u nás i v zahraničí. V Plzni se každým rok účastní Velkého diecézního setkání sborů. V zahraničí sbor koncertoval v Německu ve městě Mainz, absolvoval turné po Holandsku, obojí s velkým úspěchem. (Oficiální stránky města Staňkov, Svatojakubský sbor, 2020) [online]

6.3 Poběžovice

6.3.1 Charakteristika města

Počet obyvatel:

Muži (do 15.let)	Muži (nad 15.let)	Ženy (do 15.let)	Ženy (nad 15.let)	Celkem
101	641	123	678	1 543

(Místopisný průvodce po ČR, Poběžovice, 2020) [online]

Zaměstnavatelé: G.T.S. Poběžovice, spol. s r.o. • Hesti (výroba nástaveb na užitková vozidla a výroba přívěsů); Květiny - prodej – aranžování; VESPA DROGERIE (prodej drogistického a papírenského zboží); Recoplan s.r.o. - Uhelné sklady Poběžovice (prodej a distribuce pevných paliv); OD PIVOŇKA (prodej potravin a různého smíšeného zboží); SPAR (prodejna potravin); Střechy ZAKO s.r.o. (Oficiální stránky města Poběžovice, Firmy a organizace, 2020) [online]

Správa a samospráva: Město Poběžovice má své zastupitelstvo města, které volí radu města a starostu. (Oficiální stránky města Poběžovice, Úřad, 2020) [online]

O městu: Poběžovice leží na úpatí Českého lesa 15 km severozápadně od Domažlic, v mírně kopcovitém terénu. V jejich okolí můžeme najít přemíru lesů, luk a polí. Poběžovicemi protéká potok Pivoňka. V roce 1995 byla vyhlášena městská památková zóna. (Oficiální stránky města Poběžovice, 2020) [online]

Části obce: Poběžovice mají 6 částí obce.

Správní obvod: Poběžovice spravují 12 obcí.

Počet spádových mateřských škol: 5

Historie: V roce 1459 kupuje Poběžovice Dobrohost z Ronšperka. Nejprve vybudoval vodní hrad, který se v roce 1470 objevuje v zápisech s názvem hrad Nový Ronšperk. V roce 1506 vydává Dobrohost z Ronšperka listinu s městským řádem a městským znakem. Od počátku 16. století stojí u řeky Pivoňky nové město Ronšperk s třemi branami – herštejnskou, samickou a týnskou. Dobrohostův syn Zdeněk ohrožoval na stezce pod starým Herštejnem projíždějící formany a ostatní osoby a tak proti němu vytáhla zemská

hotovost. Vojáci obsadili hrad Ronšperk a dobyli a zničili hrad Starý Herštejn. Zdeněk a jeho družina sice uprchli, ale Zdeněk o dědictví přišel. V letech 1510 až 1548 se pak v držení Ronšperka vystřídali různí šlechtici. V roce 1805, kupují panství Thunové Hohensteinové. V roce 1844 vybuodovali park, v roce 1843 přikoupili klášter pivoňských augustiniánů, který byl v roce 1787 zrušen. Nechali ve městě postavit budovu okresního soudu, kde se nacházely i vězeňské cely. V jedné z nich údajně strávil noc i Josef Mánes. V letech 1902 – 1903 byla opravena fara a založen nový hřbitov, který slouží dodnes. V roce 1920 žilo ve městě Ronšperk nejvíce obyvatel v dějinách, a to kolem 2 100 obyvatel. V roce 1920 se na základě rozhodnutí vlády ČSR začal používat souběžně název Ronšperk a Poběžovice. 4. Května 1945 vjíždějí do města americké tanky a město se vzdalo bez boje. V letech 1945 – 1946 proběhl odsun německého obyvatelstva a byl vyplněn zámek. Po roce 1948 se Poběžovice stávají jedním z několika středisek Pohraniční stráže, ale zámek a jiné kulturní památky včetně parku jsou devastovány. V roce 1998 získávají Poběžovice opět statut města a získávají zpět městský znak. Začíná se s opravami na zámku a obnovuje se park. (Oficiální stránky města Poběžovice, Informace o městě, 2020) [online]

6.3.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem

Mateřská škola Poběžovice

Historie: Vyučování v mateřské škole v Poběžovicích bylo zahájeno 1. 11. 1945 a škola se nacházela v budově měšťanské školy a obývala jednu místnost. V letech 1948 – 1949 byla škola přesunuta do budovy číslo 286, která je celá obklopena zahradou a je vhodnější. Roku 1981 byla otevřena nová, zrekonstruovaná budova v Drahotínské ulici. V roce 2009 byla budova v Drahotínské ulici uzavřena, kvůli špatnému technickému stavu. Děti museli dojíždět do náhradních prostor bývalé školy v Mnichově. 19. 11. 2011 se provedla demolice budovy a začalo se s výstavbou budovy nové, která byla dokončena 5. 10. 2012. V druhé polovině října proběhlo slavnostní otevření a děti začaly docházet do nového areálu.

Provoz: Od školního roku 2012/2013 má mateřská škola 4 třídy. Tři třídy běžné, a jedna pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Třídy jsou věkově smíšené. Škola pracuje v programu "Začít spolu". (Kronika Mateřské školy v Poběžovicích, 1945 – 2020)

Základní škola Poběžovice

Historie: V roce 1903 byla pod vedením řádových sester vybudována nová klášterní budova s názvem „Domov Karla Boromeje“ dohromady s dívčí měšťanskou školou a pensionátem. Škola byla soukromá a obec se proto snažila o vznik veřejné školy. Základní kámen byl položen v roce 1936 a slavnostní otevření proběhlo na podzim 1937. V roce 1938 bylo řádovým sestřám odebráno vedení školy a vyučování. Koncem války byla škola používána jako provizorní lazaret. V dubnu 1945 bylo vyučování zrušeno. Po skončení 2. světové války převzal budovu stát a vyučování v ní probíhá dodnes.

Provoz: Základní škola je v Poběžovicích od 1. do 9. třídy.

Kulturní aktivity: Škola se aktivně zúčastní různých akcí ve svém okolí a aktivně pořádá akce pro děti i na své půdě. (Základní škola Poběžovice, Historie školy, 2020) [online]

Divadelní soubor Poběžovice

Historie: Existují informace o tom, že v Poběžovicích se hrálo divadlo už po válce. Oficiálně byl založen divadelní soubor až v roce 1949. Zřizovatelem souboru byla místní osvětová beseda a jejím správcem byl ředitel měšťanské školy. Aktivity tedy byly zejména na školní úrovni. Hráli převážně žáci, učitelé dohlíželi na představení a hrály se především pohádky a příběhy pro děti. První inscenovaná hra byla pohádka Tři sudičky předvedená ještě v roce 1949. V současné době je režisérkou souboru Věra Táborská, která jim píše scénáře.

Kulturní aktivity: V současnosti soubor stále aktivně nacvičuje další a další hry a jejich představení mají stále úspěch. Představení hrají ve vesnicích ve svém okolí. (Divadelní soubor Poběžovice, Historie souboru, 2020) [online]

6.3.2.1 Kino Poběžovice

Historie: Od 1. 1. 2012 bylo ukončené pomítání filmů, kvůli přechodu na digitalizaci, která by byla pro město finančně náročná.

Kulturní aktivity: Kinosál se nadále používá při různých kulturních akcích, divadelních představeních, přednáškách. (Oficiální stránky města Poběžovice, Kino Poběžovice, 2020) [online]

6.4 Bělá nad Radbuzou

6.4.1 Charakteristika města

Počet obyvatel:

Muži (do 15.let)	Muži (nad 15.let)	Ženy (do 15.let)	Ženy (nad 15.let)	Celkem
95	756	107	717	1 675

(Místopisný průvodce po ČR, Bělá nad Radbuzou, 2020) [online]

Zaměstnavatelé: Pilařská výroba (Pilařská výroba a prodej: - jehličnaté řezivo - podlahoviny ze dřeva - palubky dřevěné - krovy ze dřeva pro střechy a střešní); HOFMANN CERAMIC CZ s.r.o. (Výroba keramických výrobků pro slévárství - lisované keramické filtry s kruhovými otvory pro slévárenský průmysl); Západočeský STAVEX, spol. s r.o. (Komplexní stavební činnost, provádění staveb, včetně realizace, prodej stavebního materiálu, půjčování stavebního nářadí, silniční) (Kompass, Firmy – Bělá nad Radbuzou, 2020) [online]

Správa a samospráva: Bělá nad Radbuzou má jako každé výše zmiňované město zastupitelstvo, radu a starostu.

Části města: Bělá nad Radbuzou má 11 částí, spadá pod ni 11 dalších obcí.

Správní obvod: Bělá nad Radbuzou nemá správní obvod obce, sama spadá pod správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem Poběžovice.

Počet spádových mateřských škol: 2

Historie: První písemná zmínka o Bělé nad Radbuzou pochází z Kosmovy kroniky, kde je Bělá spojována s vybudováním hradu Přimda. Jedna z teorií uvádí, že ves dostala jméno podle Bezděkovského potoka, tehdy Bílého potoka a vznikla právě na jeho soutoku s řekou Radbuzou. Jiná teorie zase tvrdí, že název je spojen se dvěma slanými prameny nedaleko. Bělá se nacházela na jedné ze středověkých cest z Horšovského Týna do Bavor. Bělá patřila až do konce 16. století k panství hradu Přimda. Bělá byla později připojena k panství Újezd svatého Kříže. Od 17. století vznikalo v Bělé a jejím okolí až 10 skláren a některé pracovaly ještě na začátku 20. století.

Po roce 1945 upadá Bělá a okolní obce v ústraní a k obnovení mnoha příhraničních obcí už nikdy nedošlo. V druhé polovině 20. století došlo k tzv. dosídlení regionu. Jak rostl počet obyvatel, bylo potřeba postavit bytové domy a později také školní budova. V roce 1964 Bělá nad Radbuzou získala titul Města.

V okolí Bělé se nachází krásná příroda, a protože velká část území ležela v hraničním pásmu, kam nebyl až do počátku 90. let 20. století volný přístup, příroda si zachovala svůj půvab, jedinečnost a nedotčenost. (Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou, Historie, 2020) [online]

6.4.2 Vzdělávací a kulturní organizace zřizované městem

Základní škola a mateřská škola Bělá nad Radbuzou

Historie: ZŠ a MŠ Bělá nad Radbuzou byla založena 2. února 1946. Nacházela se v budově měšťanské školy, která byla vystavěna v roce 1937.

Po roce 1969 se začalo s přístavbou školy v Pavlovické ulici a vystavěním pavilonů a komplexu budov ZŠ a MŠ. Kromě pavilonu devíti tříd základní školy a pavilonu dvou tříd v mateřské škole se vystavila i tělocvična. A poslední úpravy se dokončovaly až v roce 1977, kdy byla škola konečně slavnostně otevřena. Základní škola a mateřská škola jsou nyní jeden velký komplex budov.

V roce 1991 byla do komplexu budov přidána ještě městská knihovna. (Kronika ZŠ a MŠ Bělá nad Radbuzou, 1946 – 2020)

Provoz: Základní škola má první i druhý stupeň. V Mateřské škole je 53 dětí, jsou rozděleni do dvou tříd podle věku.

Kulturní aktivity: Škola pořádá několik akcí. Jsou to: besídky/akademie, exkurze, sportovní dny, návštěvy kulturních akcí, výlety, jarmarky a dílny. Škola nabízí různé zájmové činnosti: sportovní, taneční, jazykové, přírodovědné, výtvarné (např. malování, keramika), hudební, zdravotnické. (ZŠ a MŠ Bělá nad Radbuzou, 2020) [online]

Městská knihovna

Provoz: Knihovna nabízí včetně absenční a prezenční výpůjčky knih, časopisů a jiných dokumentů i meziknihovní výpůjční služby. V knihovně můžeme používat počítač, kopírku, skener a tiskárnu. Knihovna nabízí také vazbu do kroužkových hřbetů. (ŠumavaNet, Knihovna Bělá nad Radbuzou, 2020) [online]

Klub českých turistů Bělá nad Radbuzou

Historie: Turistický oddíl byl založen v Bělé v roce 1946. Zaměřují se na turistiku a poznávání krás země a na práci s mládeží. Po roce 1970 se součástí turistického oddílu stávají i členové oddílu lyžování. Členové lyžařského oddílu získali řadu úspěchů v okresních a krajských přeborech v běhu na lyžích. Po roce 1970 vybudovali turistickou základnu na Liščí hoře. V roce 1990 turistický oddíl vystupuje z TJ START Bělá nad Radbuzou a stal se samostatným oddílem. (Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou, Spolky a sdružení, 2020) [online]

6.4.2.1 Sbor dobrovolných hasičů Bělá nad Radbuzou

Historie: První Hasičský spolek vznikl v Bělé nad Radbuzou v roce 1875. Po 2. světové válce na něj navázal Hasičský sbor založený 30. října 1945. Od roku 1997 je součástí sboru poloprofesionální výjezdová jednotka v počtu 12 členů. (Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou, Spolky a sdružení, 2020) [online]

7 Porovnání měst

Vytvořila jsem tabulku, ze které jde přehledně zjistit, které město má bohatší kulturní základnu a jestli to závisí na rozloze, počtu obyvatel a částí patřících městu. Z tabulky můžeme zjistit, kolik mají daná města školních institucí a zda mají kulturní dům, který většinou zastřešuje kulturní zábavu.

	Horšovský Týn	Staňkov	Bělá nad Radbuzou	Poběžovice
Rozloha	71,44 km ²	20,48 km ²	83,3 km ²	27,8 km ²
Části města	21	5	12	7
Počet obyvatel	5006	3317	1745	1574
Počet MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ	MŠ 6x, ZŠ 3x, SŠ 1x, ZUŠ 1x	MŠ 2x, ZŠ 1x, SŠ 0, ZUŠ 1x	MŠ 2x, ZŠ 2x, SŠ 0, ZUŠ 0	MŠ 5x, ZŠ 3x, ZUŠ 0, SŠ 0
Kulturní/Lidový dům	1x	1x	ne	ne

Tabulka ukazuje, že město s největší rozlohou je Bělá nad Radbuzou. Navzdory tomu, má ale nejnižší základnu škol a je předposlední s počtem obyvatel vzhledem k porovnávaným městům. Má pouze dvě mateřské a základní školy ve dvou městech. Také nemá kulturní dům.

Město s druhou největší rozlohou je Horšovský Týn. Horšovský Týn má také nejrozšířenější základnu škol, největší počet obyvatel a nejvíce spádových částí města. Každý stupeň školy je zde zastoupen minimálně jednou, s výjimkou vysoké školy.

Třetí město s největší rozlohou jsou Poběžovice, se sedmi částmi města, a nejmenším počtem obyvatel. Navzdory tomu ale mají Poběžovice ve svém okolí 5 mateřských škol a 3 základní školy, oproti Bělé nad Radbuzou.

A město s nejmenší rozlohou je Staňkov, má nejméně částí města, ale na druhou stranu je to město s druhým největším počtem obyvatel. Má také 2 mateřské školy a jednu základní školu a jednu uměleckou školu. Kulturní síť Staňkova tedy není malá.

Z výsledků porovnávání daných obcí je tedy patrné, že Bělá nad Radbuzou má sice největší rozlohu, ale méně obyvatel než ostatní města a má také nejnižší kulturní základnu.

Vzhledem k druhé hypotéze se dá očekávat, že školní instituce tohoto města a okolí budou více cestovat za kulturou do jiných měst.

Nejlépe vyšel v porovnávání Horšovský Týn. Sice je s rozlohou na druhém místě, ale kulturní síť má nejrozšířenější. Velmi pestrou kulturní síť má také Staňkov. Nalezneme zde, stejně jako v Horšovském Týně kulturní dům a Základní uměleckou školu. S ohledem na druhou hypotézu můžeme očekávat, že školní instituce daných měst nebudou mít velkou potřebu cest za kulturou a budou hojně využívat kulturní možnosti svého města. Poběžovice sice nemají kulturní dům a jejich kulturní síť je velmi malá, ale chvilku kultury jim zachraňuje Ochotnický spolek, který je se svými hrami velmi úspěšný v celém okolí. Nicméně se dá očekávat, že poběžovické školní instituce budou mít také zvýšený počet cest za kulturou do jiných měst, podobně jako Bělá nad Radbuzou.

8 Dotazník

8.1 Metodologie dotazníku

Velmi frekventovanou metodou v získávání dat v pedagogickém výzkumu, je dotazník. P. Gavora (2000) vymezuje dotazník jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí*“. Kladené otázky se vztahují buď k vnějším jevům, nebo vnitřním jevům. Vnější jevy jsou např.: názory učitelů a vnější jevy jsou např.: citové stavy, postoje nebo motivy. Dotazník sestává z předem připravených otázek, které jsou srozumitelně formulované. Dotazovaná osoba neboli respondent na ně odpovídá písemně. (Chráška, 2007, str. 163 - 164)

„*Je to způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.*“ Jak je patrné z názvu, dotazník souvisí s dotazováním, tedy s otázkami. (Gavora, 2010, str. 121)

Jedna veliká nevýhoda dotazníku spočívá v tom, že odpovědi na otázky jsou často zkreslené, neboť respondenti odpovídají tak, jak vidí sami sebe nebo jak chtějí být viděni a ne tak, jací skutečně jsou.

Velkou výhodou dotazníku na druhou stranu je to, že umožňuje poměrně rychlé shromáždění dat od většího počtu respondentů. (Chráška, 2007, str. 163 - 164)

Strukturované položky v dotazníku jsou takové položky, kde je předem připraven určitý počet odpovědí. Nestrukturované položky nenabízí žádné připravené odpovědi, respondent má volnost při odpovídání. (Chráška, 2007, 165 -166)

Já jsem zvolila do dotazníku spíše strukturované položky. Pro vyhodnocení první hypotézy bylo potřeba zařadit i dvě nestrukturované položky. Polostrukturovaný dotazník nabízí strukturované i nestrukturované položky.

8.2 Cíl dotazníku

Cílem mého dotazníku je zjistit, jak často a jakým způsobem je zajišťována kultura v mateřské škole. Zajímá mě, jestli se učitelky zajímají o dramatickou výchovu a divadlo, jestli k tomu vedou děti. Dotazníkem také zjišťuji, jaké spolky a organizace, vzhledem k jejich regionu, navštěvují jejich mateřskou školu nebo jaké navštěvují oni s jejich mateřskou školou. Dále pomocí dotazníku zjišťuji, jak v mateřských školách dále po představeních pracují a jak pracují s dramatickou výchovou a jestli děti vedou k divadlu.

Dotazník byl určený pro učitelky v mateřských školách v okolí 4 největších charakterizovaných měst. Rozesílala jsem jeden dotazník do každé třídy v oslovené mateřské škole.

8.3 Oslovené mateřské školy a počet získaných dotazníků

V této kapitole uvádím přehled, kde vypisuji, do kterých mateřských škol jsem rozeslala dotazníky. V závorce je uveden počet získaných dotazníků z té určité mateřské školy.

Oslovené mateřské školy:

Spádové MŠ Horšovský Týn: Horšovský Týn (4 dotazníky), Meclov (1 dotazník), Blížejov (3 dotazníky)

Spádové MŠ Staňkov: Staňkov (5 dotazníků), Puclice (žádný dotazník)

Spádové MŠ Poběžovice: Poběžovice: (4 dotazníky), Nový Kramolín (1 dotazník), Klenčí pod Čerchovem (2 dotazníky), Postřekov (2 dotazníky)

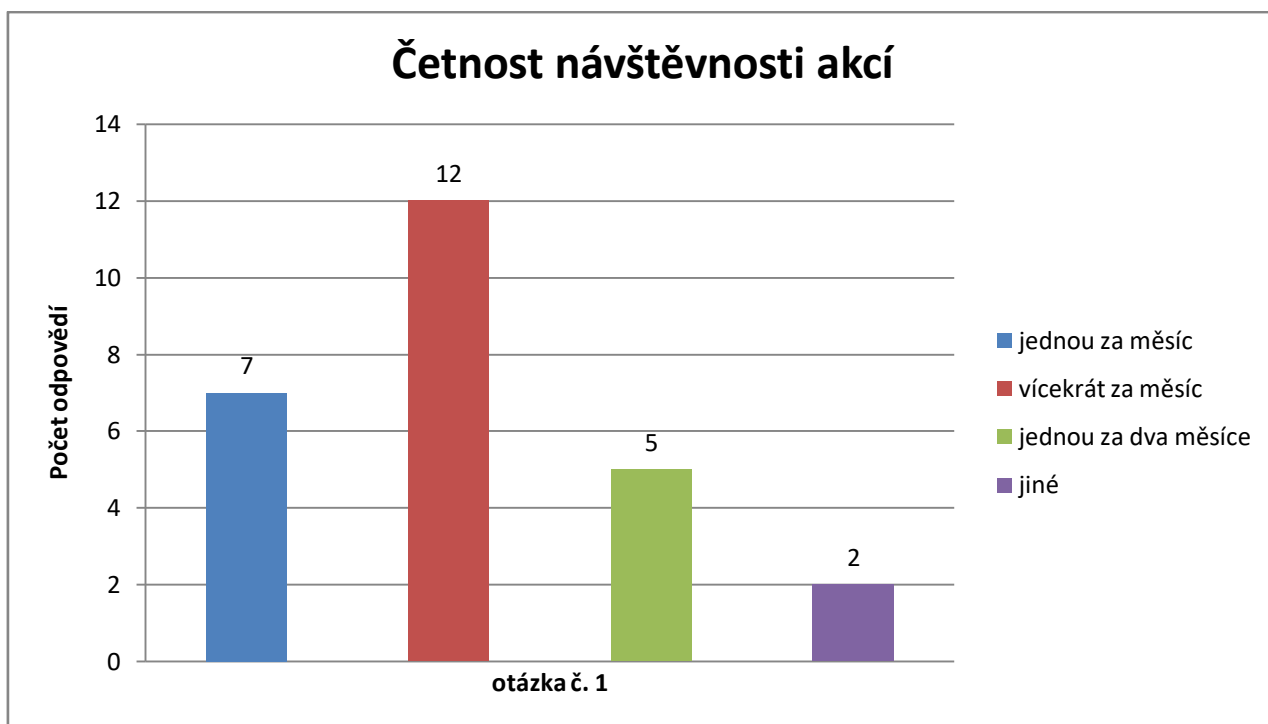
Spádové MŠ Bělá nad Radbuzou: Bělá nad Radbuzou (1 dotazník) Hostouň (žádný dotazník)

Celkem jsem oslovila 11 mateřských škol a rozeslala do jejich tříd 31 dotazníků. Spolupracovalo se mnou 9 mateřských škol. Dotazníků se mi vrátilo 26.

9 Analýza a interpretace výsledků

Hodnocení otázky č. 1 – Jak často navštěvujete s Vaší mateřskou školou různé kulturní akce?

Graf 1

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jak často mateřské školy navštěvují různé kulturní akce.

Z prvního grafu je patrné, že v okolí Horšovského Týna jsou mateřské školy velmi kulturně aktivní. Více než polovina škol nabízí dětem kulturní a divadelní akce minimálně jednou za měsíc. Dvanáct škol odpovědělo, že navštěvují kulturní akce vícekrát za měsíc. Dle mého názoru je optimální kulturní aktivita v mateřské škole 1 – 2 krát za měsíc. Děti by kulturou neměly být přehlčovány, ale na druhou stranu by kultura neměla být v životě mateřské školy opomíjena. Tato otázka se týká pouze četnosti kulturních aktivit, které mohou být různé, nehledě na možnosti města a okolí.

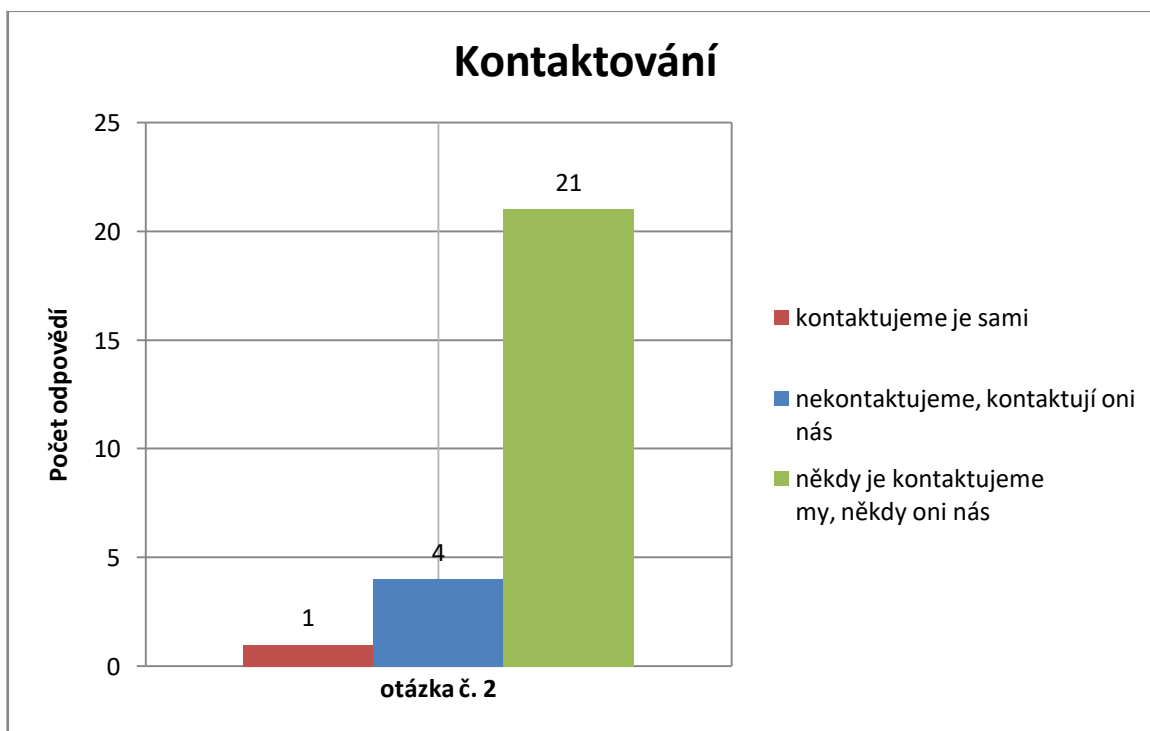
MŠ Bělá nad Radbuzou odpověděla za *d) jiné*, což znamená, že kulturní akce s jejich mateřskou školou nenavštěvují v rámci zajištění bezpečnosti. S ohledem na druhou hypotézu; v jejich městě je málo kulturních možností, nicméně tato mateřská škola

nenavštěvuje ani vzdálenější města, spolky pouze přijíždějí do jejich mateřské školy. Tato hypotéza se zde vyvrací.

U druhé z odpovědí za *d) jiné* bylo napsáno, že se jim to střídá dle nabídek. Jednou mají akcí za měsíc více, podruhé jen jednu a stane se, že také měsíc se nic kulturního neděje.

Hodnocení otázky č. 2 – Kontaktuje Vaše MŠ divadelní a loutkové spolky sama nebo oni kontaktují Vás?

Graf 2

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, zda mateřské školy žádají spolky/organizace o představení, nebo dostávají nabídky od nich.

Co se týká vzájemného kontaktování spolků, organizací a mateřských škol, z grafu vyplývá, že u většiny mateřských škol je kontaktování vzájemné. Spolky a organizace je samy kontaktují a zároveň mateřské školy také kontaktují spolky/organizace, které jsou jim sympatické. Čtyři mateřské školy uvedly, že spolky/organizace nekontaktují, přijímají pouze jejich nabídky. A pouze jedna mateřská škola uvedla, že spolky/organizace kontaktují sami, to tedy znamená, že nedostávají nabídky. Tento graf potvrzuje první hypotézu. Zájem o divadelní představení je z obou stran, mateřské školy a divadelní spolky mají mezi sebou pozitivní vztah.

Dle mého názoru je spolupráce nejlepším řešením, je vidět, že je zájem z obou stran.

Hodnocení otázky č. 3 -Pokud divadelní spolky kontaktujete sami, kolikrát za rok tak většinou učiníte? (Pokud instituce nekontaktujete, na otázku neodpovídejte)

Graf 3

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, kolikrát za rok mateřské školy osloví různé spolky/instituce.

Na tuhle otázku odpovídalo 22 respondentů z 26. Z předchozí otázky vyplívá, že čtyři oslovené mateřské školy pouze nabídky přijímají. Více než polovina mateřských škol kontaktuje spolky/organizace jednou až třikrát za měsíc. Šest mateřských škol kontaktuje spolky čtyři až šestkrát.

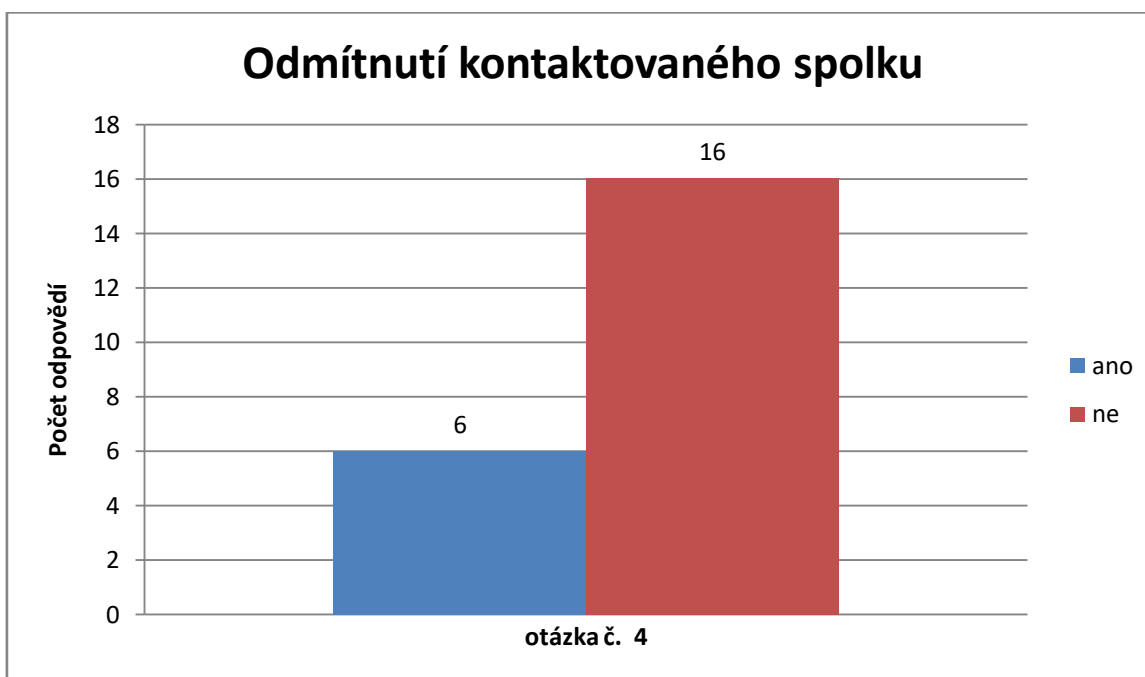
Dovolím si říci, vzhledem k první otázce, že pokud kontaktují spolky/organizace jednou až třikrát, nesetkávají se moc často s odmítnutím. Protože z prvního grafu vyplívá návštěvnost kulturních organizací více než jednou. Na druhou stranu zbytek mateřských škol se vzhledem ke kontaktování spolků/organizací čtyřikrát až šestkrát, setkávají s odmítnutím trochu častěji.

Zde se opět potvrzuje první hypotéza. Mateřské školy kontaktují spolky, ale jelikož je zájem i ze strany spolků, nepotřebují je oslovovat velkou měrou. Je mezi nimi pozitivní vztah.

Hodnocení otázky č. 4 - Stalo se Vám někdy, že Vás vámi kontaktovaný spolek odmítl?

Graf 4

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, zda nějaký spolek či organizace odmítli pozvánku mateřské školy.

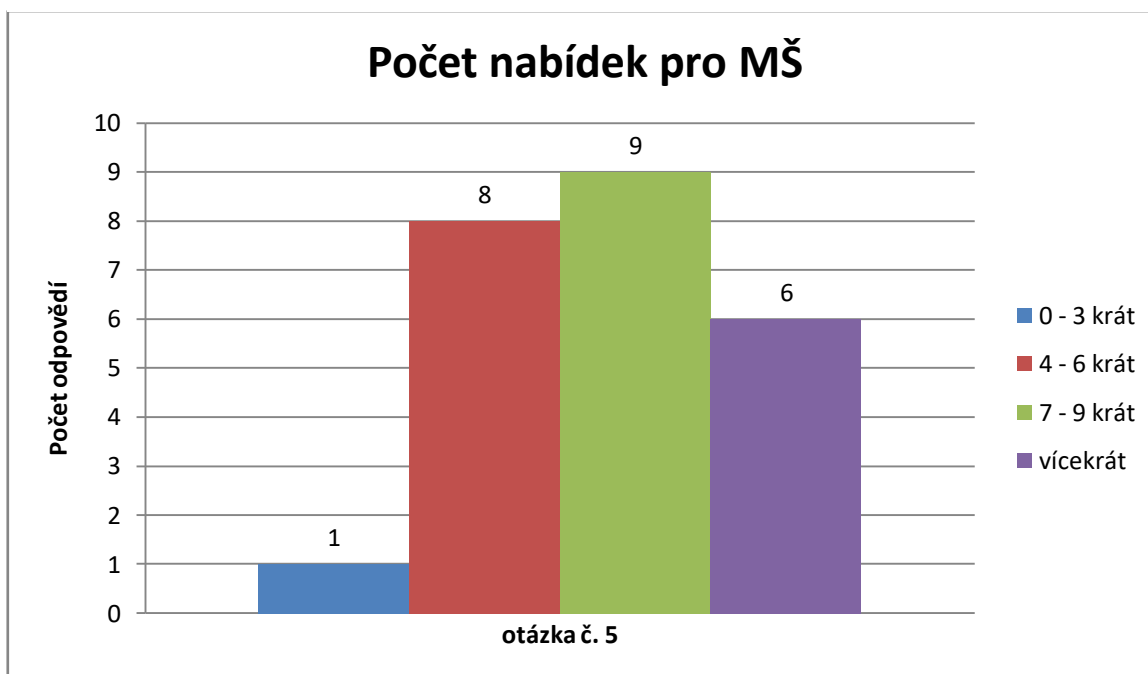
V této otázce opět odpovídalo 22 respondentů z 26 – tedy pouze ti, kteří odpověděli, že spolky/organizace kontaktují také sami. Graf vyšel podobně jako předchozí graf. Většina mateřských škol se s odmítnutím kontaktovaného spolku/organizace nesetkala. Pouze 6 mateřských škol zažilo odmítnutí.

Odmítnutí mohlo přijít ve velmi vytíženém období. Myslím si, že by spolky a organizace mateřské školy odmítat neměly, měli by se jim snažit vyjít vstříc nebo dohodnout nějaký kompromis. Je to ostatně také v jejich zájmu mateřské školy neodmítat.

U této otázky se opět potvrzuje první hypotéza, protože graf ukazuje, že spolky odmítají mateřské školy pouze zřídka.

Hodnocení otázky č. 5 - Kolik dostanete za rok nabídek návštěv různých divadelních a loutkových souborů ve Vaší MŠ?

Graf 5

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, kolikrát za rok různé spolky/organizace kontaktují vybrané mateřské školy.

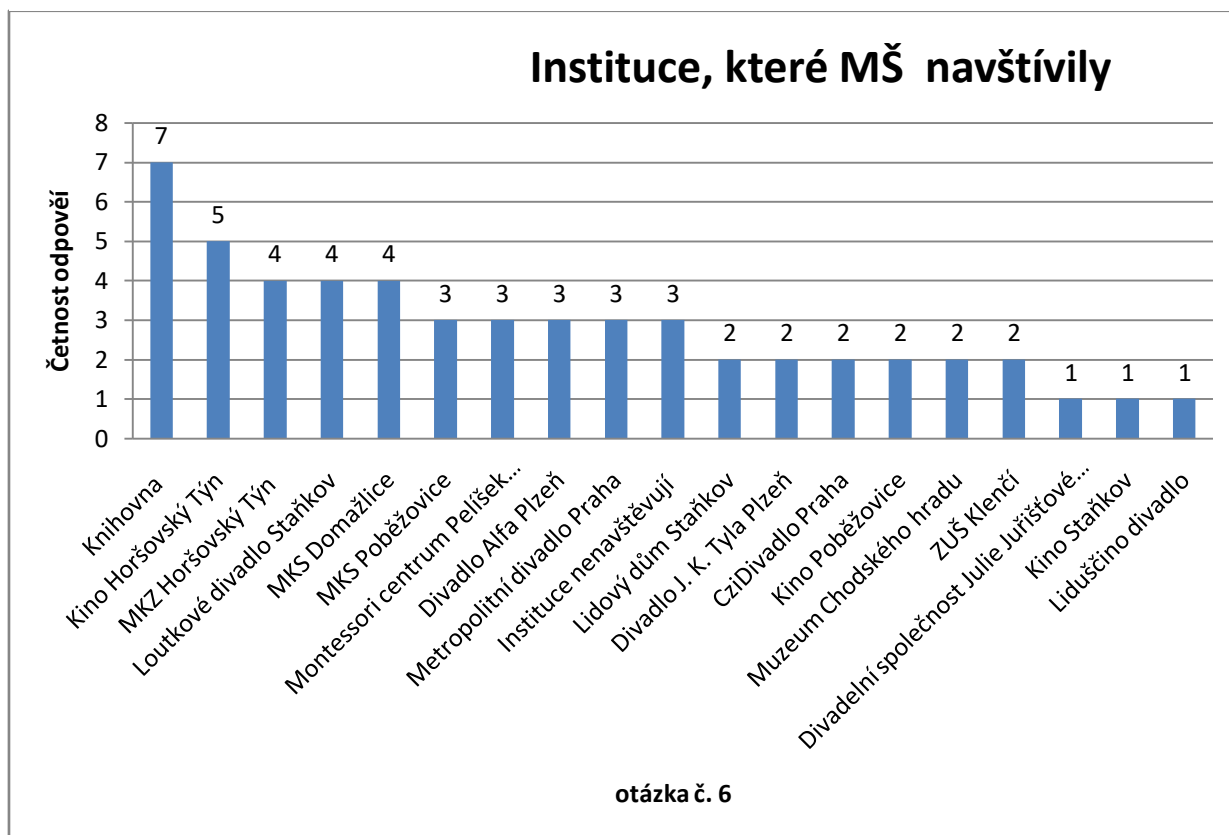
V tomto grafu je to zcela naopak. Zde vidíme, že když spolky/organizace oslovují mateřské školy, je četnost kontaktování podstatně vyšší, než když kontaktují spolky/organizace samotné mateřské školy. Nejvíce mateřských škol, celkově 9, odpovědělo, že dostávají nabídky 7 – 9 krát, o jednu odpověď méně bylo u 4 – 6 nabídek za rok.

To je také odpověď na graf 3, proč mateřské školy oslovují spolky/organizace pouze 1 - 3 krát za rok. Je to proto, jak vyplívá z tohoto grafu, že mají spoustu nabídek z druhé strany.

Opět se zde potvrzuje první hypotéza. Spolky mají velký zájem o předvedení divadelních aktivit v mateřských školách. Vztah mezi vzděláváním v mateřské škole a divadelními aktivitami je zde pozitivní.

Hodnocení otázky č. 6 - Vypište seznam institucí/souborů/spolků které jste s dětmi navštívili v roce 2019.

Graf 6

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, které instituce oslovené mateřské školy v roce 2019 navštívily, jestli jsou nějaké instituce, které se opakují ve více mateřských školách.

Nejvíce frekventovanou odpovědí je knihovna. Respondenti nespecifikovali, o jaké knihovny se jedná. V předchozí části praktické části bakalářské práce u charakteristiky měst můžeme zjistit, že máme knihovnu v Horšovském Týně, ve Staňkově, v Bělé nad Radbuzou, ale také knihovnu v Pobežovicích, kde o ní nemáme žádné specifické informace a knihovna se nachází také v nedalekých Domažlicích. Mateřské školy tedy mají z čeho vybírat.

Druhou velmi častou odpovědí je Kino Horšovský Týn. Kino v Horšovském Týně pořádá mnoho kulturních událostí, v neposlední řadě zde také vystupovali ochotníci z Horšovského Týna, proto mají i zde mateřské školy široký výběr akcí.

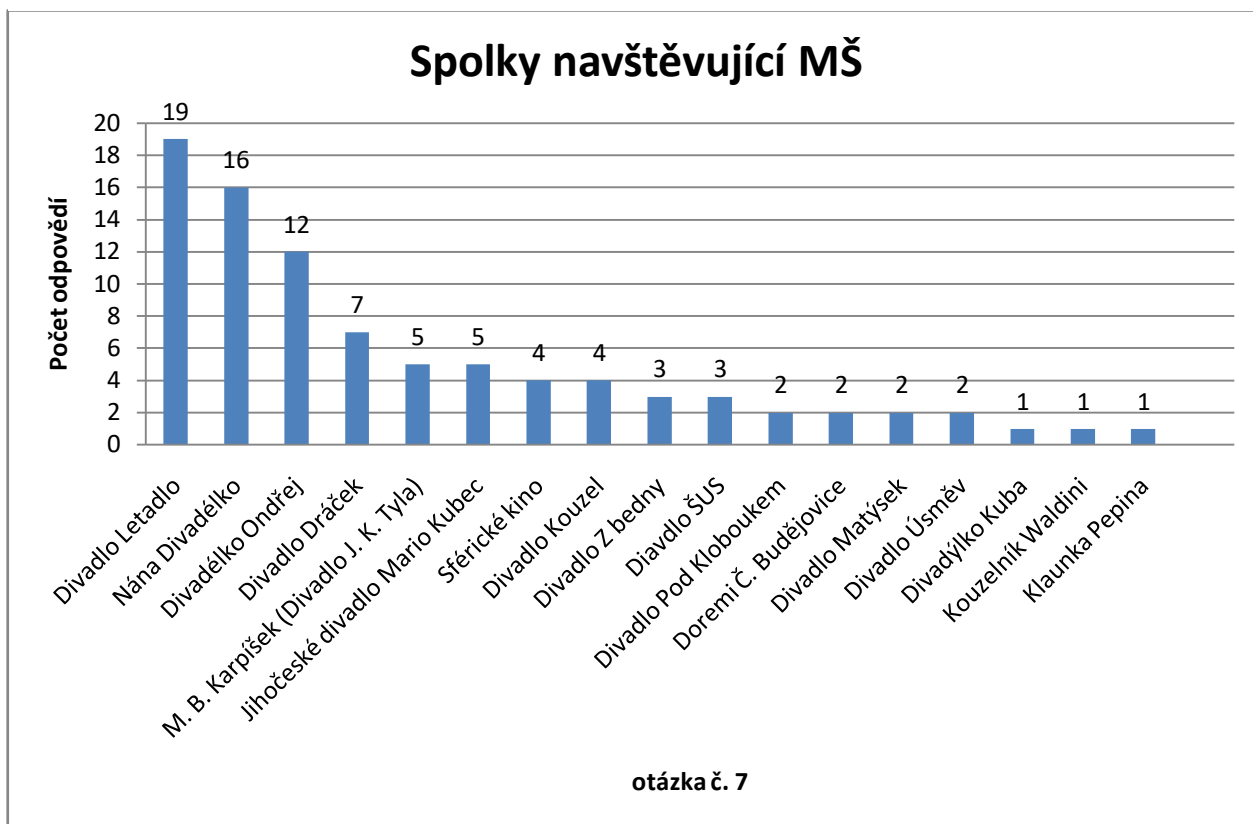
Mezi další velmi časté odpovědi patří MKZ Horšovský Týn, MKS Domažlice a loutkové divadlo Staňkov.

Dále se v odpovědích objevovaly další kina v ostatních městech a různá divadla v Plzni a v Praze, např.: Divadlo Alfa v Plzni, Metropolitní divadlo Praha. Mateřské školy v okolí Horšovského Týna se tedy nespolehají pouze na instituce ve svém nejbližším okolí, ale nebojí se vycestovat trochu dál do větších měst, z nichž nejbližší město je právě Plzeň a také navštívily různé instituce v hlavním městě.

Mateřské školy uváděly do odpovědí kulturní aktivity svých daných měst nebo měst spádových. V Horšovském Týně se velmi často objevovalo MKZ H. Týn, Knihovna H. Týn, kino Horšovský Týn. Také ve Staňkově využívají kulturní možnosti svého okolí (Lidový dům, Kino, Loutkové divadlo). Stejně tak tomu bylo v Poběžovicích, kde ale nemají tak rozšířenou kulturní základnu.

Druhá hypotéza se zde vyvrací. Tvrdí: *Mateřské školy se širšími kulturními možnostmi ve svém okolí, méně cestují do vzdálenějších měst a potřebují méně návštěv spolků ve své mateřské škole, než mateřské školy s malými kulturními možnostmi ve svém okolí.* V mateřských školách sice uváděly kulturní možnosti svých daných měst, nicméně stejně často se objevovaly i kulturní možnosti měst vzdálených, např. Plzně. Předpokládala jsem, že Bělá nad Radbuzou bude mít větší potřebu vycestovat za kulturními akcemi, protože jejich kulturní možnosti jsou nulové. Nicméně tato MŠ uvedla, že nikam necestují, spolky dojíždí k nim.

Hodnocení otázky č. 7 - Vypište seznam souborů/spolků, které dojíždí/dojížděly do Vaší
 Graf 7

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jaké spolky/soubory navštěvují oslovené mateřské školy, zda nějaké spolky/soubory navštěvují více mateřských škol.

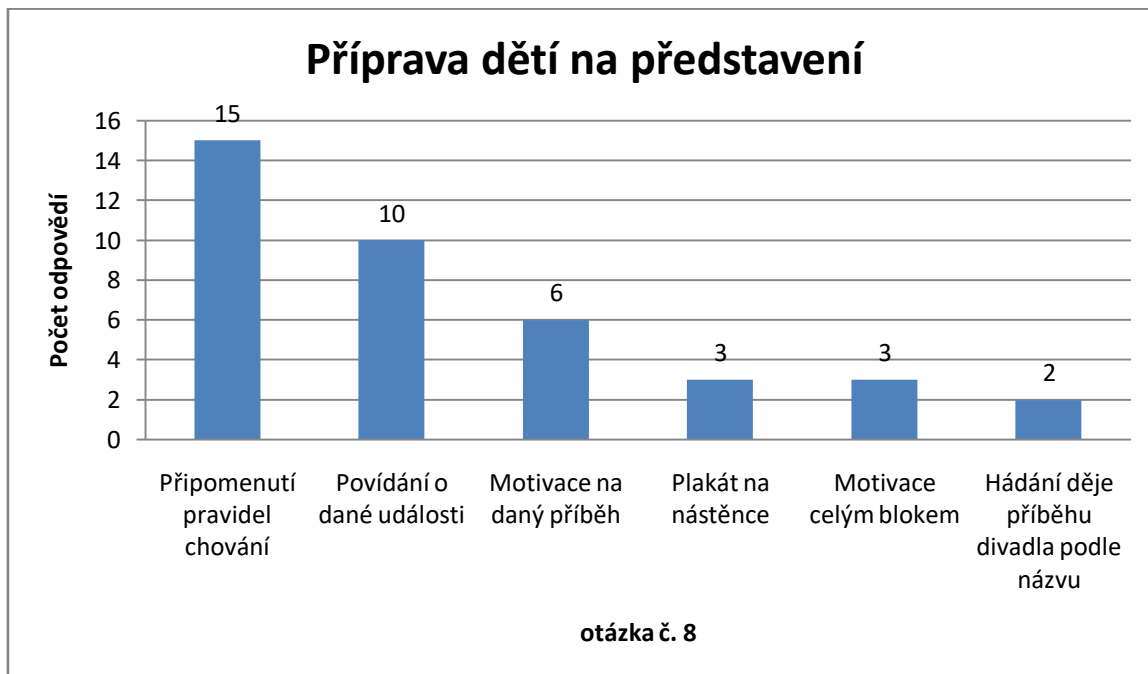
Nejčastěji se v odpovědích objevovalo Divadlo Letadlo, to uvedlo 19 mateřských škol z 26. Dalším velmi častým divadlem je Divadélko Nána a Divadélko Ondřej. Tahle tři divadla navštívila nejvíce mateřských škol v daném okolí.

Sedm mateřských škol uvedlo, že jejich mateřskou školu navštívilo Divadlo Dráček, a u pěti mateřských škol se objevila odpověď M. B. Karpíšek, který je z Divadla J. K. Tyla v Plzni a Jihočeské divadlo Mario Kubec.

Druhá hypotéza se v tomto grafu opět vyvrací. Spolky navštěvují MŠ stejně často, jako MŠ navštěvují různé instituce. Školy se širšími kulturními možnostmi mají stejnou návštěvnost spolků jako školy s menšími kulturními možnostmi. Nicméně Bělá nad Radbuzou má návštěv spolků více, jelikož nikam za kulturou necestují.

Hodnocení otázky č. 8 - Jakým způsobem připravujete děti na představení? (*Vypište, prosím, pod otázkou*)

Graf 8

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jak pedagogové připravují děti na nějaké představení či návštěvu nějaké instituce.

Patnáct mateřských škol uvedlo, že si s dětmi připomínají pravidla slušného chování, jak se chovat v divadle nebo vůči lidem, kteří s divadlem přijedou do jejich mateřské školy, připomínají si, jak se obléknout, když jdou do nějakého divadla.

Deset mateřských škol uvedlo, že si s dětmi povídají o tom, co se bude dít, kdo k nim přijede nebo o tom, kam oni pojedou.

Šest mateřských škol odpovědělo, že si připraví motivaci na daný příběh, který mají s dětmi shlédnout nebo na danou akci, které se mají zúčastnit.

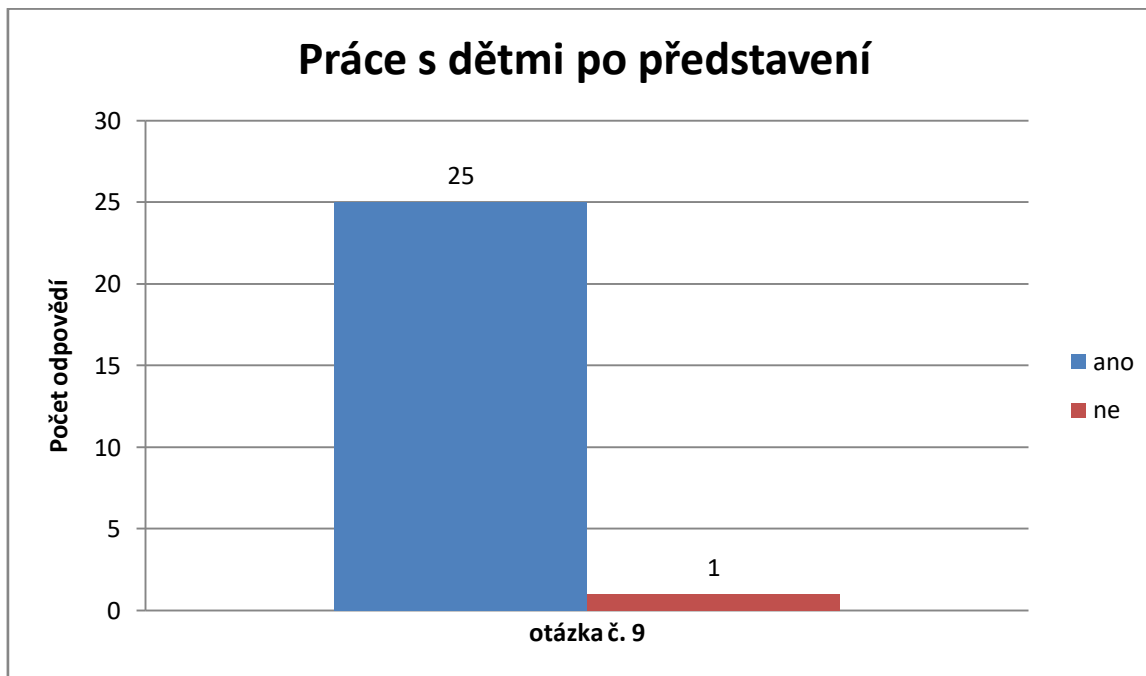
Méně častou odpovědí bylo, že si připravují motivaci na daný příběh nebo událost formou celého integrovaného bloku nebo připevní plakát na nástěnku, kterou děti mohou vidět.

Objevila se také odpověď, že dětem řeknou název divadla a příběhu a děti podle toho hádají, o jaký příběh se může jednat, co se bude dít.

Zde se potvrzuje první hypotéza. Mateřské školy děti na představení připravují, mají různé metody a techniky pro přípravu na představení. Tedy mezi vzděláváním v MŠ a divadelními aktivitami je pozitivní vztah.

Hodnocení otázky č. 9 - Pracujete s dětmi po představení v rámci toho, co jste s dětmi shlédli nebo navštívili?

Graf 9

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, zda pedagogové pracují s dětmi po daném představení, v rámci tématu daného představení nebo návštěvy nějaké instituce.

Kromě jedné mateřské školy odpověděly všechny mateřské školy kladně, a to, že s dětmi po představení děle na dané téma pracují. Pouze jedna mateřská škola odpověděla záporně – s dětmi po představeních nepracují.

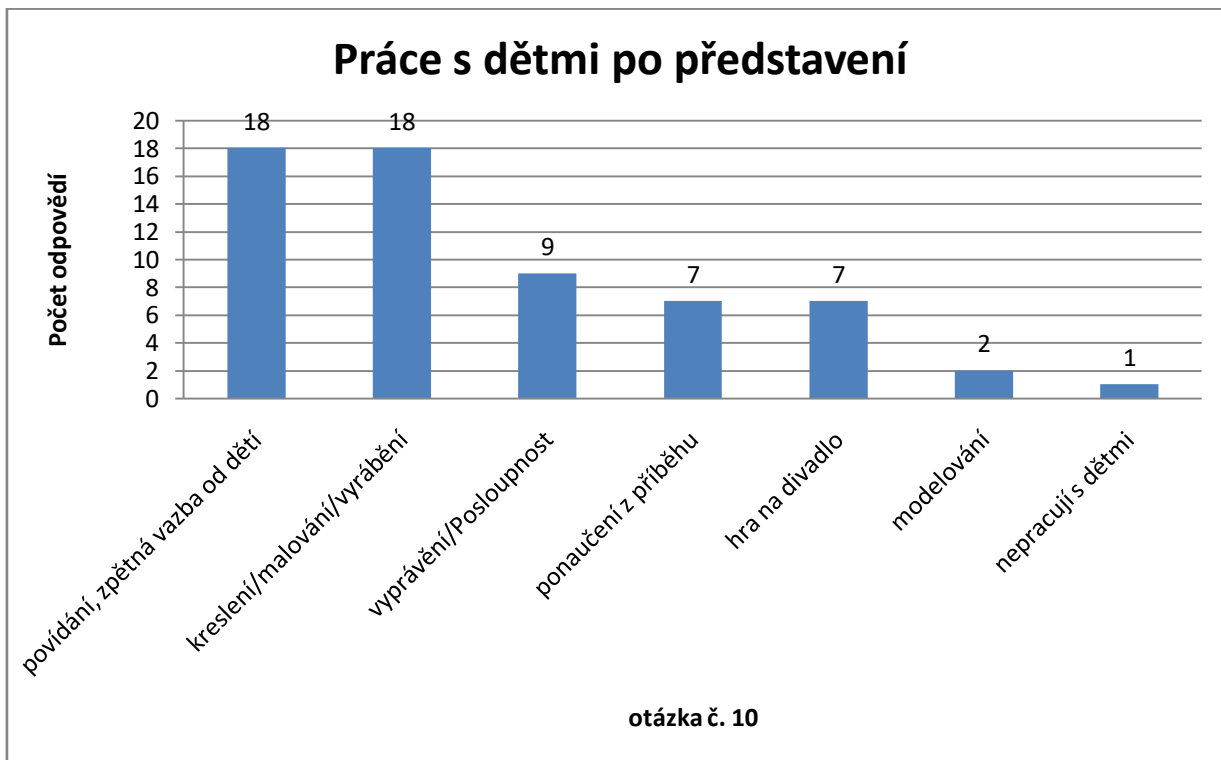
Určitě bychom měli pracovat se zpětnou vazbou a učitelky by s dětmi měly po představeních pracovat. Děti tak trénují svoji paměť, představivost, získávají jistotu, že představení nebylo zbytečné, mohou se i nějak poučit.

Opět se potvrzuje první hypotéza. Všechny mateřské školy kromě jedné pracují s dětmi po představení v rámci toho, co viděly. Opět se ukazuje, že mezi vzděláváním v MŠ a divadelními aktivitami je pozitivní vztah.

Hodnocení otázky č. 10 - Pokud jste u předchozí otázky odpověděli ANO: Jak s dětmi pracujete po představeních nebo návštěvě nějaké instituce? (*Vypište, prosím, pod otázkou*)

Graf 10

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jak pedagogové v mateřských školách pracují s dětmi po tom, co viděli nějaké představení, popřípadě navštívili v rámci představení nějakou instituci.

Nejčastější odpovědí, kterou uvedlo 18 mateřských škol je, že si s dětmi o proběhlé události povídají, ptají se dětí, co se jim líbilo a co ne. Stejně častá odpověď je také ta, že s dětmi po události malují, kreslí či vyrábějí na dané téma. Velmi často pedagogové psali, že děti dostanou volnou ruku a mohou vytvořit, co je nejvíce zaujalo podle sebe.

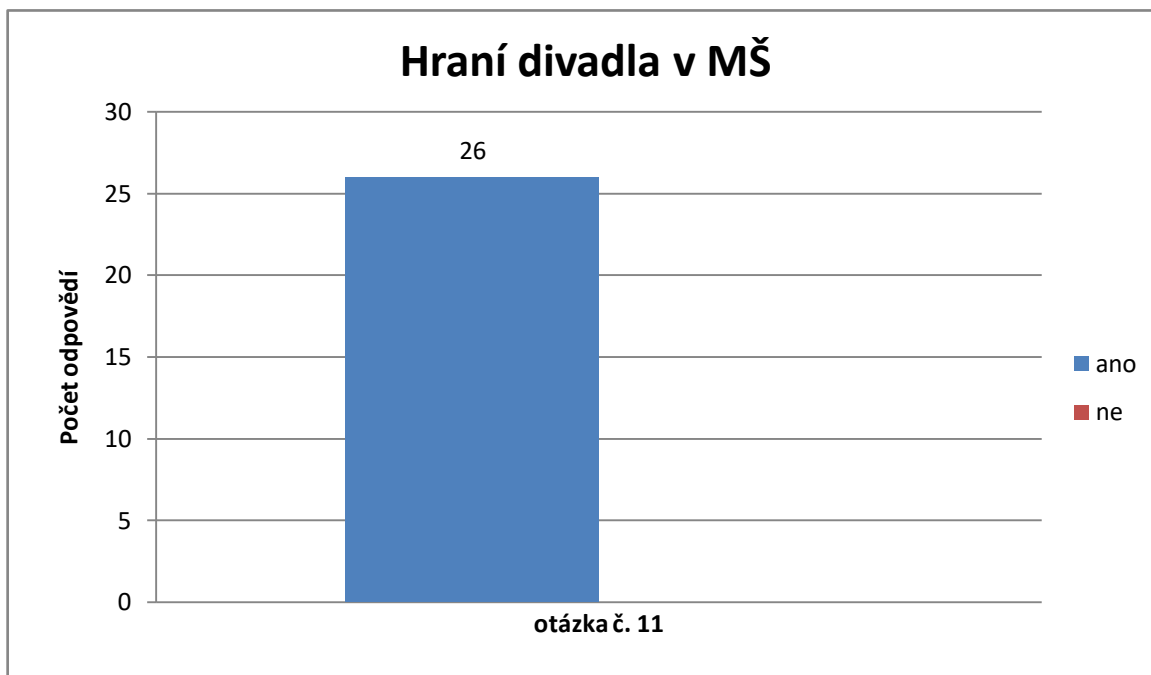
Méně častou odpovědí, kterou uvedlo devět mateřských škol je, že si s dětmi vyprávějí příběh, který viděli a trénují posloupnost daného příběhu.

Děle mateřské školy také uváděly, že hledají v příběhu s dětmi ponaučení, hrají si společně na divadlo nebo modelují.

Hypotéza č. 1 se potvrzuje. Většina mateřských škol uvedla více metod a technik.

Jedna mateřská škola na tuto otázku neodpovídala, protože v předchozí odpovědi uvedla, že s dětmi po dané události nepracují.

Hodnocení otázky č. 11 - Hrajete s dětmi divadlo?
Graf 11

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jestli pedagogové hrají s dětmi v mateřských školách nějaký typ divadla.

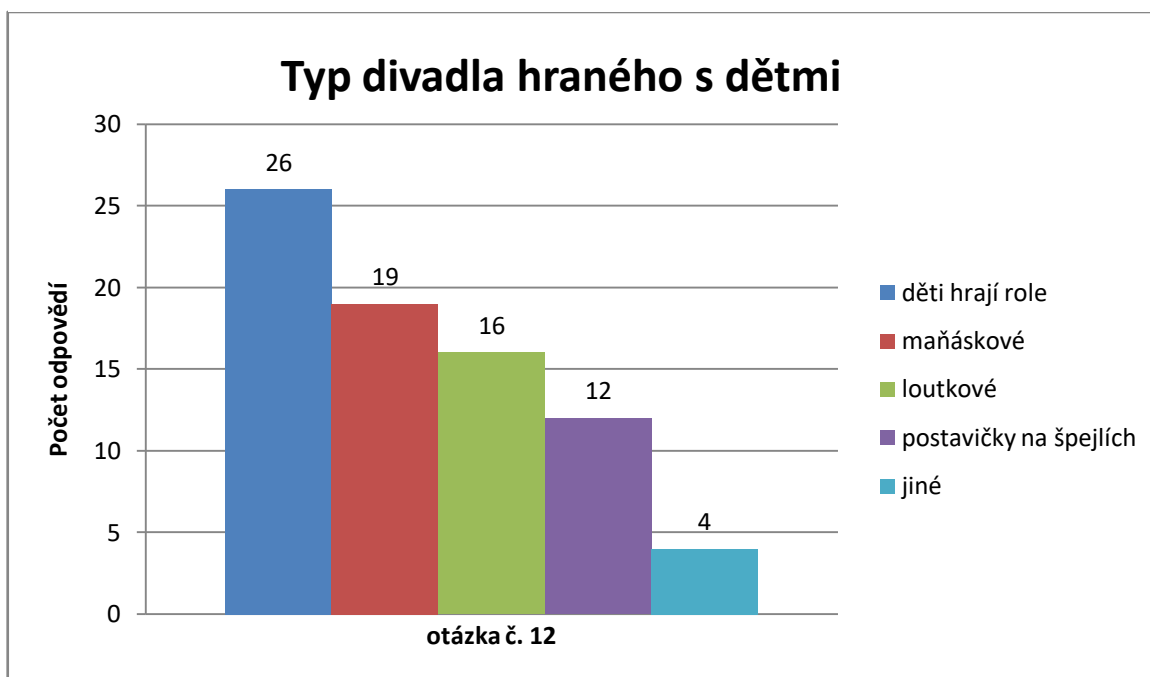
Z tohoto grafu vyplívá, že všichni respondenti odpověděli kladně. Ve všech mateřských školách s dětmi divadlo hrají.

Tímto grafem se potvrzuje hypotéza č. 1. Mateřské školy s dětmi hrají divadlo. Mezi vzděláváním v mateřské škole a divadelními aktivitami je pozitivní vztah.

Hodnocení otázky č. 12 - Pokud ano, jaký typ divadla s dětmi hrajete? (*Může být více odpovědí*)

Graf 12

(

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký typ divadla mají děti možnost si v mateřské škole zahrát.

Nejčastěji hrané divadlo v oslovených mateřských školách je divadlo, kde jsou děti samy herci. Dle mého názoru je důležité, aby si děti vyzkoušely, jaké to je nebýt jenom divákem, ale i tím, kdo divadlo zprostředkovává.

Dalším velmi častým divadlem v mateřské škole je divadlo maňáskové. I já sama osobně jsem se v hodně mateřských školách setkala s maňásky a děti je často využívají ve volné hře.

16 mateřských škol také uvádí, že s dětmi hrají loutkové divadlo. Loutky děti zřejmě nemají volně k dispozici, protože jsem je v žádné škole neviděla volně v herně. Spíše s nimi hrály představení učitelky dětem nebo pár dětí pod dohledem učitelek.

Nejméně uváděným typem divadla jsou postavičky na špejlích. Zde je ale výhoda, že si postavičky mohou vytvořit děti samy, není to ale moc lehké.

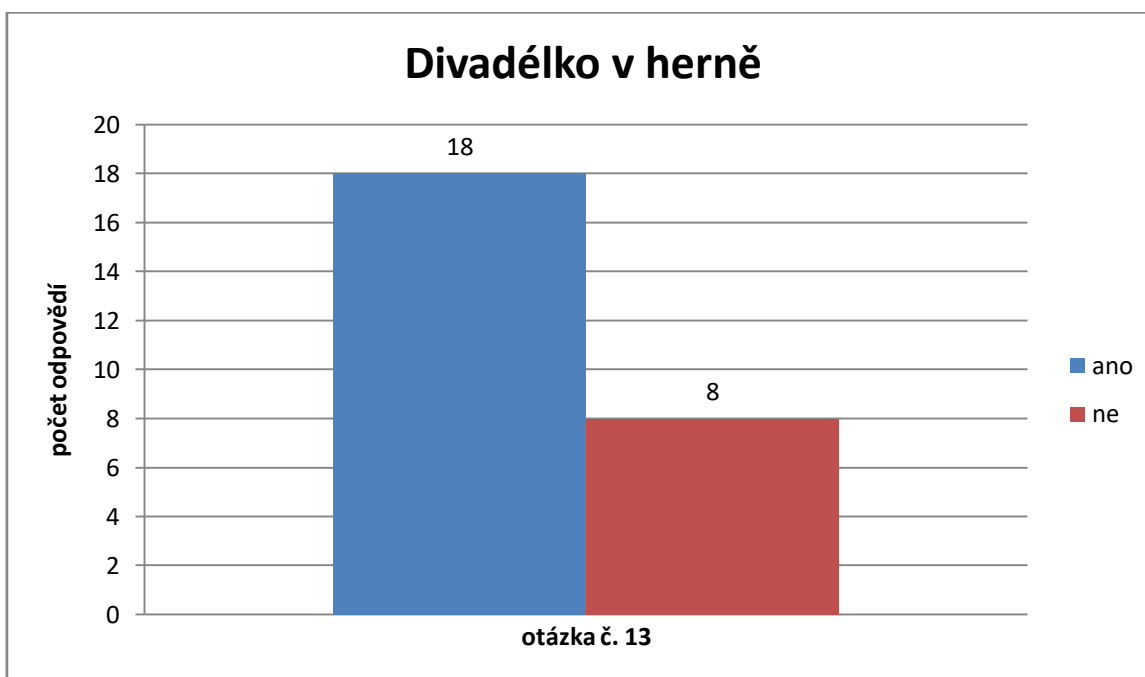
U odpovědi e) jiné se objevily odpovědi: prstoví maňásci, převleky, obrázkové divadlo, pohádkový kufřík.

„Při práci s didaktickou pomůckou "Pohádkový kufřík" se místo klasických loutek používají velké obrázkové knížky a plošné loutky. Pohádka je rozkreslena na volných listech formátu A3, které se do divadélka vkládají. Spolu s jejich postupným vytahováním a překrýváním se pohádka nebo příběh vypráví.“ (INFRA, s.r.o. vydavatelství, nakladatelství a vzdělávací agentura, KAFOMET, pomůcky pro děti a rodiče, dětská literatura, 2020) [online]

I zde je hypotéza č. 1 potvrzena. Mateřské školy uváděly více možností divadel hraných s dětmi.

Hodnocení otázky č. 13 - Mají děti k dispozici v herně divadélko?

Graf 13

Zdroj: vlastní

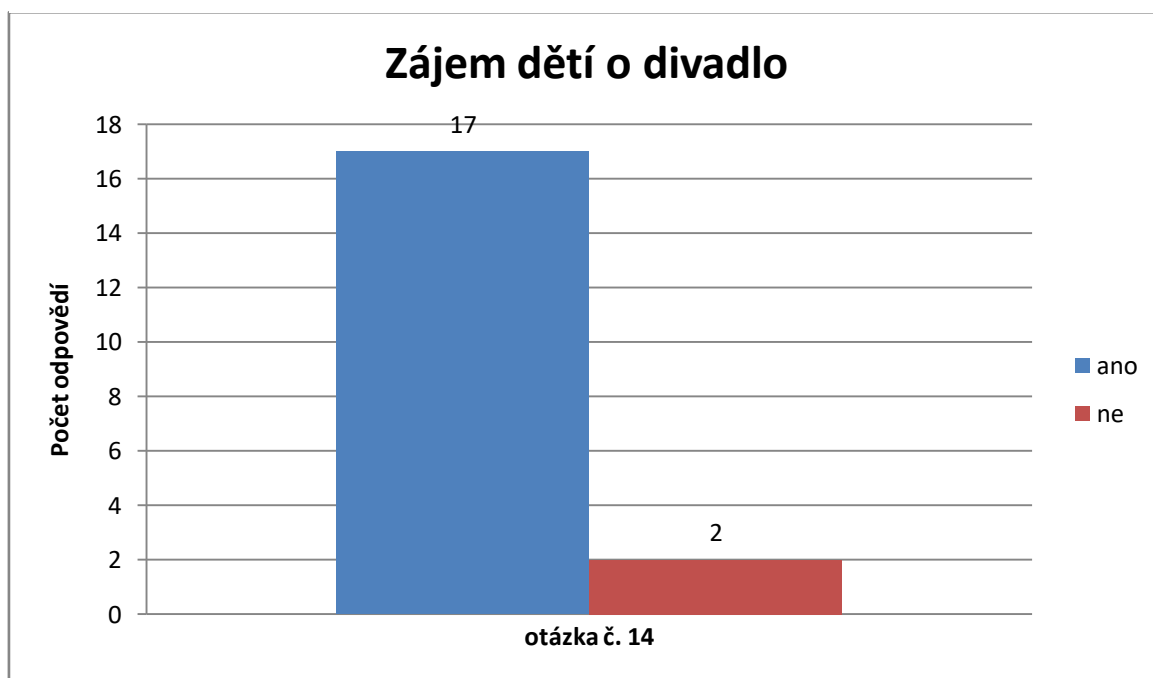
Cílem této otázky bylo zjistit, zda mají děti v herně k dispozici divadélko a mohou ho tedy vyhledat v rámci své volné hry.

Na tuto otázku odpovědělo 18 respondentů kladně – divadélko v herně pro děti mají. Děti mají tedy divadélko volně k dispozici a mohou ho využít i při volné hře. 8 respondentů odpovědělo záporně – divadélko pro děti v herně k dispozici nemají. Objevovaly se zde ale poznámky, že ho mají k dispozici pouze občas, učitelky ho pro děti připraví a děti o něj mají zájem, protože je to pro ně něco nového, méně známého. Tímto způsobem si děti připravují na následnou řízenou činnost, kdy potřebují pracovat s divadlem.

Jelikož děti mají v herně divadélko, mohu tvrdit, že mateřské školy mají pozitivní vztah k divadelním aktivitám a tím se potvrzuje hypotéza č. 1.

Hodnocení otázky č. 14 - Pokud ano, hrají si děti s divadélkem samy od sebe?

Graf 14

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, zda mají děti zájem o to, hrát si s volně umístěným divadélkem v jejich herně.

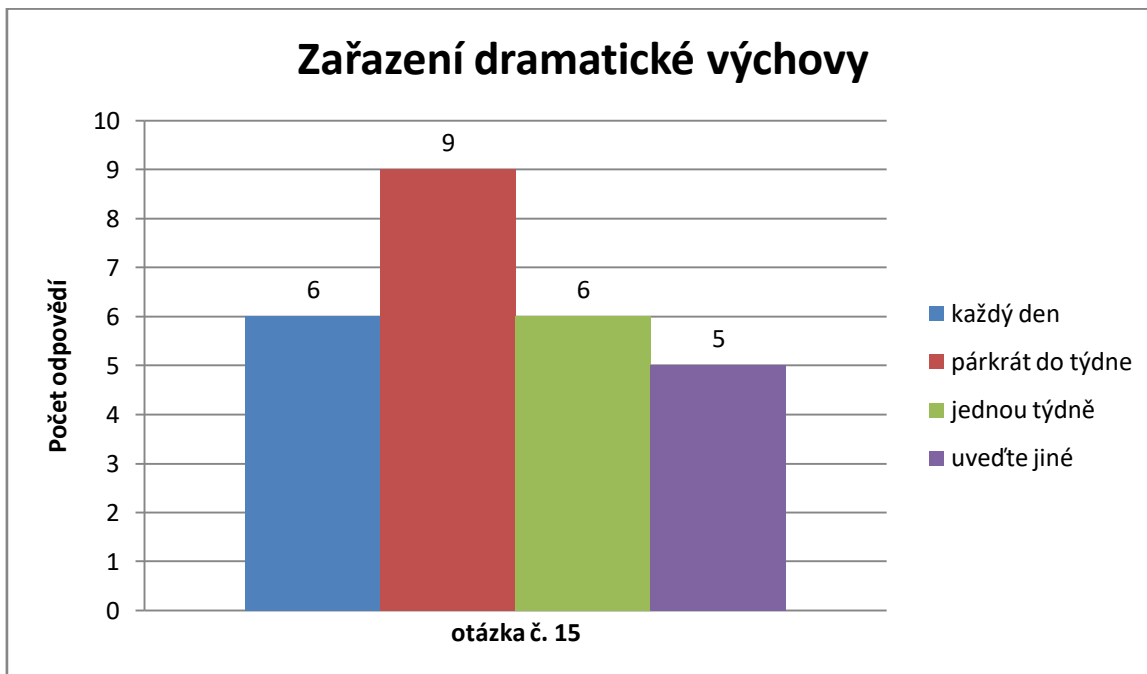
Na tuhle otázku odpovídalo pouze 19 respondentů z 26. Odpovídali ti, kteří odpověděli, že děti mají k dispozici v herně divadélko. 17 respondentů odpovědělo, že děti o divadlo mají zájem samy od sebe. Pouze dvě mateřské školy odpověděly, že děti o divadlo zájem nemají. Odpovídala také mateřská škola, která uvedla, že děti k dispozici divadélko v herně nemají. Tato třída mateřské školy uvedla poznámku, že děti mají divadélko v herně občas a poté odpovídala, že děti o divadélko zájem mají.

Myslím si, že je dobré vést děti k zájmu o divadlo, a pokud o něj jeví zájem již v předškolním věku, jsme na dobré cestě rozvinout u dětí dobré kulturní zvyklosti.

Hypotéza č. 1 se zde potvrzuje. Mateřské školy vedou děti k zájmu o divadlo a děti hru s ním vyhledávají i ve volné hře.

Hodnocení otázky č. 15 - Jak často je u Vás dramatická výchova součástí Vaší výuky v MŠ?

Graf 15

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, jak často pedagogové zahrnují prvky dramatické výchovy do své řízené činnosti.

Z grafu 15 můžeme zjistit, že oslovené mateřské školy zařazují dramatickou výchovu do řízených činností párkrát do týdne. Stejná četnost odpovědí (6) byla u odpovědi každý den a jednou do týdne. Šest mateřských škol zařazuje dramatickou výchovu do činností každý den a šest mateřských škol zařazuje dramatickou výchovu do činností jednou týdně.

U odpovědi *d) jiné* se objevovaly odpovědi: příležitostně a podle potřeby – zejména před prací s pohádkami.

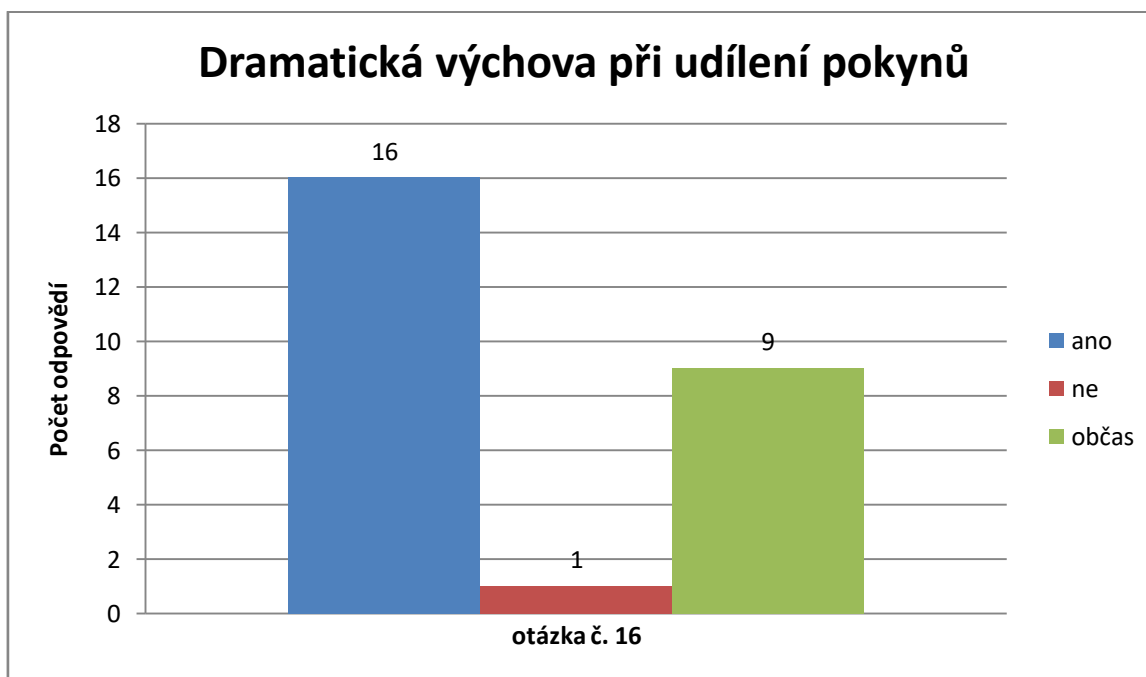
Dle mého názoru by mělo být dramatické vystupování součástí učitelky v mateřské škole. Myslím si, že vůbec není na škodu, používat prvky dramatické výchovy každý den. Nicméně učitelky v mateřské škole se neobejdou bez prvků dramatické výchovy.

Potvrzuje se hypotéza č. 1. K tvorbě divadelních inscenací a při výchově dětí je potřebná dramatická výchova. Materské školy ve většině odpovědí s dramatickou výchovou pracují každý den nebo párkrát do týdne, můžeme tedy hypotézu potvrdit.

Hodnocení otázky č. 16 - Používáte dramatickou výchovu při interpretaci pokynů dětem?

Graf 16

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, zda pedagogové používají prvky dramatické výchovy při předávání pokynů dětem.

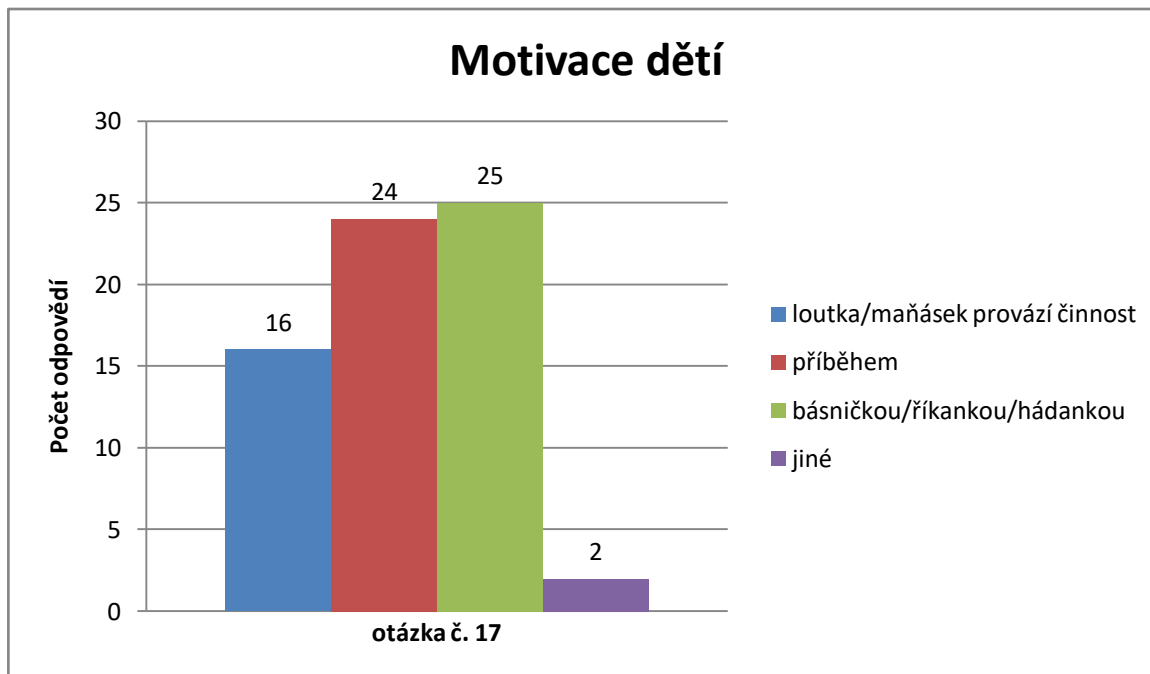
Více než polovina respondentů u této otázky odpověděla, že používají dramatickou výchovu při udílení pokynů dětem. 9 respondentů používá prvky dramatické výchovy pouze občas a jedna mateřská škola uvedla, že dramatickou výchovu při udílení pokynů dětem, nepoužívají.

Myslím si, že používat prvky dramatické výchovy, je nejjednodušší řešení při udílení pokynů dětem. Před dětmi se nemusíme bát přehánět a děti berou herní způsob lépe než pouhé slovní instrukce.

Jelikož ve více než polovině odpovědí zaznělo, že dramatickou výchovu používají při udílení pokynů dětem, hypotézu č. 1 tedy můžeme opět potvrdit.

Hodnocení otázky č. 17 – Jakým způsobem motivujete děti k činnosti? (*Může být více odpovědí*)

Graf 17

Zdroj: vlastní

Cílem této otázky bylo zjistit, co nejčastěji používají pedagogové jako motivaci v mateřských školách.

U této otázky byla nejčastější odpověď motivace dětí nějakou básničkou/říkankou či hádkou. Je to nejpoužívanější metoda motivace v oslovených mateřských školách. O jednu odpověď méně – celkem 25, bylo u příběhu. Příběh je také jedna z nejčastěji používaných metod motivace v oslovených mateřských školách. 16 odpovědí se objevilo u motivace maňáskem/loutkou.

V odpovědi *d) jiné* se objevovaly tyto odpovědi: motivace písničkou, motivace pomocí zvyků a tradic.

Je dobré, že jsou všechny vypsány metody motivace velmi často používány a střídány. Neměly bychom se upínat jen k jednomu druhu motivace, ale dělat dětem činnost zajímavější různými způsoby. Dosáhneme tak větší pozornosti.

I zde můžeme potvrdit hypotézu č. 1, neboť MŠ používají různé metody a techniky dramatické výchovy a tak je vztah mezi vzděláváním v MŠ a divadelními aktivitami kladný.

10 Medailonky nejčastěji zmiňovaných divadel

Do této kapitoly jsem vybrala tři divadla, která navštěvují mateřské školy. Oslovené mateřské školy je v dotazníku uváděly nejčastěji. Jsou seřazeny podle počtu mateřských škol, které je do dotazníku vypsaly.

10.1 Divadlo Letadlo

Divadlo Letadlo je hudební divadlo pro děti. Hrají představení pro mateřské školy a pro první stupeň základních škol. Název Letadlo dostalo proto, že jejich představení jsou většinou situována na příběhy z dalekých cest, např. hrají představení, které se odehrávají v Austrálii, v Africe, cestují na Měsíc. Děti s nimi zábavným způsobem objevují tajemství těchto krajů, a přesto přitom neopustí mateřskou školu.

Divadlo Letadlo má sídlo ve třech krajích a navštěvují mateřské školy v celém daném kraji. Nachází se v Plzni, Karlových Varech a Ostravě. (Divadlo Letadlo, 2020) [online]

10.2 Nána Divadélko

Divadélko Nána hraje pohádky Mileny Jelínkové. Hraje nejenom v mateřských školách, ale také na různých kulturních akcích.

Milena Jelínková je absolventka DAMU oboru loutkové a alternativní divadlo. Vyřezává si vlastní loutky, se kterými hraje svá představení. Loutky vyřezává z lipového dřeva, všechny mají pohyblivé klouby a pravé vlasy. Také jim vytváří vlastní oblečení. (Milena Jelínková, Panenky, 2020) [online]

V divadle Alfa v Plzni dělá loutko-herečku a dělá režii a scénografii některých inscenací, např.: Co si hračky vyprávěly, O devíti měsíčkách. (Milena Jelínková, Divadlo Alfa, 2020) [online]

10.3 Divadélko Ondřej

Divadélko Ondřej spojuje divadelní zážitek s dramatickou výchovou. Herec vypráví příběh, ale děti coby publikum jsou vtaženy do děje a pomocí jednoduchých kostýmů se stávají součástí děje příběhu.

Divadélko navštěvuje základní a mateřské školy a také různé kulturní akce. Založeno bylo v roce 2000. Sídlo má v Karlových Varech. (IOB.WEBNODE.CZ, Divadélko Ondřej, 2020) [online]

11 Vyhodnocení hypotéz

Podle stanovených hypotéz a výsledků dotazníku nyní mohu hypotézy potvrdit či vyvrátit.

11.1 Hypotéza č. 1

V hypotéze číslo jedna předpokládám, že mezi vzděláváním dětí v mateřské škole a divadelními možnostmi a aktivitami je pozitivní vztah.

Tato hypotéza se mi potvrdila. Pro potvrzení nebo vyvrácení hypotézy jedinci odpovídali na všechny otázky kromě otázky 6 a 7.

Z těchto otázek, jak nám vypovídají grafy, vyplívá, že spolupráce mezi spolky a mateřskými školami je vzájemná, zájem je z obou stran. (Graf 2) Větší zájem a aktivita je ze strany spolků, proto mateřské školy už nemusí tak často shánět divadelní akci pro děti. (Graf 3, Graf 5) Moc často se nestává, že by kontaktovaný spolek odmítl nabídku učinit představení v dané mateřské škole. (Graf 4) Mateřské školy zprostředkovávají divadelní a kulturní možnosti dětem velmi často, zpravidla jednou až vícekrát za měsíc. (Graf 1) Zájem o hraní divadla s dětmi v mateřské škole je veliký, neboť všechny školy odpověděly na otázku č. 11 kladně. (Graf 11) Většina mateřských škol nabízí dětem v rámci volných činností divadélko. (Graf 13) Z výsledků je patrné, že i samy děti jeví o hraní divadla zájem. (Graf 14) Nabídka typů divadel, které se s dětmi v mateřské škole hrají a zkouší je pestrá. (Graf 12) Také zařazují dramatickou výchovu do svých činností. (Graf 15, Graf 16) Divadelní představení nejsou pro mateřské školy pouze doplněním k výchově a vzdělávání, dále s těmito příběhy pracují a děti na představení pečlivě připravují. (Graf 8, Graf 9, Graf 10)

Pro potvrzení hypotézy mohu napsat, že mateřské školy mají o divadlo zájem a nekončí to pouze tím, že dětem zprostředkují nějaké divadelní představení. I různé spolky a organizace mají zájem o mateřské školy, ale zde by se dalo napsat, že to může být také jejich čistě výdělečná činnost.

11.2 Hypotéza č. 2

Ve druhé hypotéze předpokládám, že mateřské školy se širšími kulturními možnostmi ve svém okolí, méně cestují do vzdálenějších měst a potřebují méně návštěv spolků ve své mateřské škole, než mateřské školy s malými kulturními možnostmi.

Tato hypotéza na základě výsledků nebyla potvrzena. Předpokládala jsem, že mateřské školy, které mají ve svém městě nebo v nejbližším městě širokou kulturní nabídku, budou využívat spíše této nabídky a nepotřebují tak za kulturou cestovat do vzdálených měst nebo využívat nabídky dojíždějících spolků. A naopak, mateřské školy s menší nebo žádnou pestrostí kulturních aktivit budou mít více cest za kulturou do vzdálenějších měst a více k nim budou různé spolky dojíždět.

K potvrzení nebo vyvrácení hypotézy jedinci odpovídali na otázky: Vypište seznam institucí/souborů/spolků, které jste s dětmi navštívili v roce 2019. Vypište seznam souborů/spolků, které dojíždí/dojížděly do vaší MŠ v roce 2019.

K vyhodnocení těchto otázek je zapotřebí charakteristika daných měst ze stran 24 – 43. Zde mám vypsané kulturní možnosti daných měst a podle toho, jaké odpovědi se objevovaly v dotazníku, mohu posoudit, zda mateřské školy využívají kulturní možnosti svých daných měst či měst v nejbližším okolí.

Nejvíce jde tato hypotéza porovnat na výsledcích dotazníku z Bělé nad Radbuzou a z Horšovského Týna. Podle tabulky č. 1 v kapitole 13 jsem zjistila, že město s největší nabídkou kulturních aktivit je Horšovský Týn. Naopak Bělá nad Radbuzou má kulturní nabídku velmi chudou.

Podle získaných dotazníků mateřské školy z Horšovského Týna a nejbližšího okolí (Meclov) mají v těchto mateřských školách velmi vysokou škálu navštěvování různých kulturních institucí. Objevovaly se zde odpovědi, které se týkaly kultury Horšovského Týna a zároveň i kultury dalších měst, jako je např. Plzeň. Zároveň k nim také dojíždí různé spolky ze vzdálenějších měst. Tentýž výsledek se týká i Staňkova, který je se svou kulturní nabídkou v mé tabulce na druhém místě. V Poběžovicích je kulturní nabídka menší, proto se v odpovědích dané MŠ vyskytovaly spíše instituce z jiných měst, jak z těch vzdálenějších, tak i z těch bližších. Mateřská škola z Poběžovic také uvedla kulturní aktivity týkající se Horšovského Týna.

Naopak Mateřská škola v Bělé nad Radbuzou uvedla, že s jejich MŠ kulturní instituce nenavštěvují. V dotazníku uváděly spoustu spolků ze vzdálenějších měst. Podle tabulky č. 1 můžu zjistit, že Bělá nad Radbuzou má kulturní síť velmi malou, a proto zde pro mateřskou školu nejsou skoro žádné možnosti.

Pro vyvrácení hypotézy mohu tedy napsat, že mateřské školy se širší kulturní nabídkou v jejich městě navštěvují vzdálenější města stejnou měrou, jako mateřské školy s nižší kulturní nabídkou. Také mají mateřské školy s vyšší kulturní nabídkou aktivit v jejich městě podobnou návštěvnost spolků ze vzdálených měst jako mateřské školy s nízkou nabídkou kulturních aktivit v jejich městě. Můžeme ale vidět, že mateřské školy, které mají širokou kulturní nabídku mají větší pestrost v návštěvnosti různých institucí než mateřské školy, které mají ve svém městě nízkou kulturní nabídku.

12 Interview

Kromě polostrukturovaného dotazníku jsem do své práce zařadila i krátké strukturované interview s otevřenými otázkami, abych měla přehled o tom, jak vidí organizaci aktivit druhá strana, konkrétně spolek MAMY, z.s. z Horšovského Týna.

12.1 Metodologie interview

„Interview je metoda shromažďování dat o pedagogické realitě, která spočívá v bezprostřední verbální komunikaci výzkumného pracovníka a respondenta.“ (Chráska, 2007, str. 182)

Místo slova interview se také dá použít slovo rozhovor, které je ale trochu obsahově širší. Nelze tedy říci, že každý rozhovor je interview. Proto je lepší používat slovo interview, které je výstižnější a přesnější. Slovo interview pochází z angličtiny a je složeno ze dvou částí. První část *inter* znamená *mezi* a druhá část *view* znamená *názor* nebo *pohled*.

U interview je velkou výhodou navázání osobního kontaktu, můžeme sledovat reakce respondenta na otázky, které klademe a podle těchto otázek vyhodnocovat další postup. Velmi důležitá je také schopnost výzkumníka navázat přátelský vztah k dotazovanému respondentovi a vytvořit otevřenou atmosféru, na čemž může být závislá úspěšnost interview. (Chráska, 2007, str. 182)

12.2 Strukturované interview s otevřenými otázkami

Strukturované interview je tvořeno otevřenými otázkami, které jsou předem připravené, jsou pevně dané a je přesně určena jejich formulace a posloupnost. Tazatel nepřidává k odpovědím na otázky vlastní komentáře. Velkou výhodou strukturovaného interview je jeho snadné vyhodnocení, ale naopak za nevýhodu je považovaná nemožnost přirozené komunikace v průběhu rozhovoru. (Chráska, 2007, str. 182)

12.3 Cíl interview

Do své práce jsem kromě dotazníku pro učitelky mateřských škol zařadila také krátké interview. Interview je určeno pro Andreu Gombárovou, která v Horšovském Týně dříve vedla spolek „Blechy městu“. Cílem interview je zjistit, jak funguje organizace divadelních

aktivit (a nejenom jich) z druhé strany, co vše obnáší mít nějaký spolek, či skupinu a jak to v té skupině funguje.

12.4 Výběr dotazovaných

Pro své interview jsem zvolila spolek z Horšovského Týna MAMY z.s., který se zabývá akcemi a tvořením především pro děti. Spolek se dříve věnoval především dramatické tvorbě, dnes však převládá forma výtvarná nebo výtvarně-dramatická. Oslovila jsem Andreu Gombárovou, která je spoluzakladatelkou tohoto spolku a se kterou se znám z dřívějších dob, kdy jsem k ní jako malé dítě ze základní školy, chodila do dramatického spolku do ZUŠ. Před začátkem interview jsem si připravila dané otázky, které jsem dotazované pokládala. Před začátkem interview byla dotyčná obeznámena s tím, že toto interview bude nahráváno na diktafon a poslouží pouze pro účely bakalářské práce. Interview probíhalo vzhledem k epidemii v České republice na zahradě dotazované osoby bez větších bližších kontaktů. Pokládané otázky jsou tučně zvýrazněny a odpovědi dotazované jsou zvýrazněny kurzívou.

12.5 Konkrétní interview

Z interview jsem zjistila, že spolek nemá moc členů – pouze 5, ale to spolku nebrání v naplňování svých cílů. Spolek většinou nabízí své aktivity institucím sám, ale již se objevuje pár nabídek i ze strany institucí. Časová náročnost připravovaných aktivit je individuální s ohledem na aktivity. Příprava výtvarné dílny nezabere tolik času, jako příprava divadelního vystoupení. Záleží jak na spolupráci, tak i na individuální práci každého jedince ve svém volném čase. Bez tohoto by se ve spolku spolupracovalo jen těžko.

Na fungování spolku také velmi závisí zájem veřejnosti. Z účastnických poplatků spolek pokrývá část finančních výdajů. Podpora pro spolek přichází i ze strany města, které přispívá na spolek dotacemi.

Z interview vyplývá, že pro fungování spolku jsou nejdůležitější tyto faktory: spolupráce ve spolku, zájem veřejnosti, podpora sídelního města.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala divadlem pro děti, jeho vývojem a významem pro děti. Dále jsem se zabývala, jak už vyplývá z názvu práce, mapováním divadelních aktivit v okolí Horšovského Týna.

Cílem mé práce bylo sledovat vztah mezi vzděláváním v mateřské škole a divadlem, chtěla jsem zjistit, jestli mateřské školy zprostředkovávají dětem divadelní aktivity, jestli je pro jejich výuku divadlo a dramatická výchova důležité, jestli je používají a hlavně, zda využívají kulturní možnosti svého daného města.

V praktické části jsem se zabývala pojmem divadlo a dramatická výchova, jejich významem a smyslem pro děti. Zjišťovala jsem historii divadla a uvedla jsem obory a formy divadla pro děti.

Na začátku praktické části jsem popsala vymezenou oblast. Stanovila jsem si největší města této oblasti a vyhledávala jejich kulturní možnosti. Nakonec jsem podle tohoto sestavila tabulku, která nám ukazuje, jak jsou daná města kulturně vybavená a zdali na to má vliv rozloha a počet částí měst.

Pro výzkum do své práce jsem zvolila polostandardizovaný dotazník, který měl za úkol zjistit, jak funguje organizace divadelních aktivit v mateřských školách, zda se pracuje s dramatickou výchovou a zda aktivně navštěvují kulturní instituce jejich města. Dotazník byl určený pro učitelky v mateřských školách a rozeslala jsem ho do všech mateřských škol v dané oblasti. Získaná data z těchto dotazníků jsem vyhodnocovala pomocí tabulky o kulturních aktivitách daných měst.

Druhou částí výzkumu byl rozhovor, který mi měl ukázat pohled na organizaci kulturních aktivit veřejnosti očima divadelního spolku.

S mateřskými školami v dané oblasti se mi velmi dobře spolupracovalo. Získala jsem zpět skoro všechny dotazníky, které jsem rozeslala. Také jsem pár institucí, jako např. ZUŠ Staňkov, ZŠ Horšovský Týn a Bělá nad Radbuzou, MŠ Poběžovice a Horšovský Týn, navštívila osobně, za účelem zjišťování jejich historie a setkala jsem se s velmi vřelým přístupem a milými lidmi.

Z výzkumu jsem zjistila, že pro mateřské školy této oblasti není divadlo žádný cizí pojem, že aktivně využívají kulturních možností svého města a okolí a zajímají se o kulturu i trochu dál než jenom v místě svého bydliště.

Myslím, že tato bakalářská práce může posloužit lidem, kteří se zajímají o kulturu na Horšovskotýnsku. Může posloužit mateřským školám v této oblasti, které chtějí dopřát svým svěřencům aktivní kulturní život a rozšířit tak jejich obzory v místě svého bydliště.

Resumé

V této bakalářské práci se věnuji mapování divadelních aktivit v okolí Horšovského Týna. V teoretické části se věnuji pojmu divadlo a vymezuji jeho význam a smysl pro děti. Také zmiňuji druhy a formy divadel pro děti a krátkou historii divadla v českém školství. Zabývám se také dramatickou výchovou a jejím smyslem a významem v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem. V praktické části mapuji kulturní a převážně divadelní možnosti čtyř daných měst. Dále je zařazen dotazník, který je určený pro učitelky v mateřských školách a zaměřuje se na otázky ohledně zajišťování kulturních aktivit v mateřské škole, vztahu učitelek k divadlu a dramatické výchově. Následuje vyhodnocení pomocí charakteristiky čtyř měst a dotazníku, kde vyhodnocuji, zda mateřské školy využívají kulturní možnosti svého města nebo nejbližšího okolí a kde se dozvídáme, jaký mají v mateřských školách vztah k divadlu a dramatické výchově. Na konec jsem zařadila rozhovor s vybraným spolkem, který poukazuje na to, jak vidí zajišťování kulturních aktivit veřejnosti daný spolek.

In this bachelor's thesis I deal with the mapping of theater activities in the vicinity of Horšovský Týn. The theoretical part concern theater and define its meaning and purpose for children. I also mention the types and forms of theater for children and a brief history of theater in Czech education. I deal with drama education and its meaning in accordance with the Framework Educational Program. In the practical part I map the cultural and largely theatrical possibilities of the four given cities. Another is a questionnaire, which is suitable for kindergarten teachers and focuses on issues related to the provision of cultural activities in kindergartens, the relationship of teachers to theater and drama education. Follows I evaluation with data on cities and a questionnaire, where I evaluate whether kindergartens use the cultural possibilities of their city or the immediate vicinity and where we learn what is their relationship whit to theater and drama education in kindergartens. At the end, I provide an interview with a selected association to point out in how they the provision of cultural activities to the public.

Seznam použité literatury

BERNÁTEK, Martin, David DROZD a Šárka HAVLÍČKOVÁ KYSOVÁ. *Úvod do teorie divadla: vybrané kapitoly*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6766-0.

CÍLKOVÁ, Eva a Irena HŘÍBKOVÁ. *Děti hrají divadlo: scénáře pohádkových her a příběhů pro děti od 4 do 12 let*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-044-5.

CÍSAŘ, Jan. *Cesty českého amatérského divadla: vývojové tendence*. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-129-2.1. ISBN 978-80-262-0020-8.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JÚVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich. *Estetika I: Praha: Odeon, 1966. 393 s. ISBN: . Praha: Odeon, 1966. ISBN 01-050-66-09/1.*

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

MACHKOVÁ, Eva, ed. *Projekty dramatické výchovy pro mladší školní věk*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0374-2.

MACHKOVÁ, Eva. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: IPOS, 1998. ISBN 80-7068-103-9.

RICHTER, Luděk. *Divadlo pro děti*. Praha: Dobré divadlo dětem, 2015. ISBN 978-80-905055-0-6.

RICHTER, Luděk. *O divadle (nejen) pro děti: úvahy z časopisu ČTVRTletník DDD/Divadlo pro děti 1994-2006*. Praha: Dobré divadlo dětem, 2006. ISBN 80-902975-6-0.

SVOBODOVÁ, Eva a Hana ŠVEJDOVÁ. *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Praha: Portál, 201

VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Agentura Strom, 1997. ISBN 80-901954-1-5.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2018. Praha: MŠMT.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2017. Praha: MŠMT

Ostatní literatura

THOMAYER, Luděk, *Základní škola Horšovský Týn: 50. výročí založení školy*, Základní škola v Horšovském Týně: Tiskárna MKS Domažlice, 2008.

Kronika Mateřské školy v Horšovském Týně, 1945, Horšovský Týn

Staňkov 775 let. Plzeň: NAVA, 2008.

VOTRUBOVÁ, Soňa. *Ochotnický spolek Tyl ve Staňkově*. Plzeň, 2016. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta pedagogická. Katedra českého jazyka a pedagogiky. Vedoucí práce Prof. PhDr. Viktor Viktora, CSc.

Kronika Mateřské školy v Poběžovicích, 1945 – 2020, Poběžovice

Kronika Základní školy a mateřské školy v Bělé nad Radbuzou, 1946, Bělá nad Radbuzou

Internetové zdroje

Divadlo Z bedny K.Vary. Divadlo Z bedny K.Vary [online]. Copyright © 2012 Všechna práva vyhrazena. [cit. 22.04.2020]. Dostupné z: <https://jan-vitner.webnode.cz/>

Divadlo DRAK - dětský soubor: Historie Divadla DRAK. *Divadlo DRAK - dětský soubor: Historie Divadla DRAK* [online]. 2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: [Dostupné z: https://draktheatre.cz/historie-divadla-drak-2/](https://draktheatre.cz/historie-divadla-drak-2/)

Divadlo ALFA - Home. Divadlo ALFA - Home [online]. [cit. 2020-04-20] Dostupné z: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/>

Divadlo Bořivoj - Repertoár. Divadlo Bořivoj - Repertoár [online]. [cit. 2020-04-20] Dostupné z: <http://www.divadloborivoj.cz/>

Sférické kino: O nás. *Sférické kino* [online]. 2020 [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <https://sfericke kino.cz/o-nas/>

Divadlo Dráček. *Divadlo Dráček* [online]. 2020 [cit. 2020-04-21]. Dostupné z: <http://www.divadlo-dracek.cz/>

Obec s rozšířenou působností - Katedra urbanismu a územního plánování. Katedra urbanismu a územního plánování [online]. Copyright © 2011 [cit. 17.03.2020] Dostupné z: <http://www.uzemi.eu/pojmy/obec-s-rozsirenou-pusobnosti>

Počet obyvatel Horšovský Týn. *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. [cit. 2020-03-11] Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/2625/horsovsky-tyn/pocet-obyvatel/>

ŠumavaNet.cz. *ŠumavaNet.cz* [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.sumavanet.cz/ichtyn/default.asp?page=2>

Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn [online]. Copyright © 2020 [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/>

Aktuálně | Městské kulturní zařízení Horšovský Týn. Aktuálně | Městské kulturní zařízení Horšovský Týn [online]. [cit. 26.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mkzht.cz/>

Zastupitelstvo města - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. *Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/samosprava/zastupitelstvo-mesta/>

Rada města - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. *Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/samosprava/rada-mesta/>

Informace o městě - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. *Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/mesto/informace-o-meste/>

Historie - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. *Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/mesto/informace-o-meste/historie/>

Organizace zřizované městem - Oficiální stránky Města Horšovský Týn. *Město Horšovský Týn - Oficiální stránky Města Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.horsovskytyn.cz/mesto/organizace-zrizovane-mestem/>

historie školy - Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn. *ZŠ a OŠ Horšovský Týn - Základní škola a Odborná škola Horšovský Týn* [online]. Copyright © 2020 [cit.

11.03.2020]. Dostupné z: <http://www.zs-oshtyn.cz/spolecne-informace/historie-skoly/>

Střední odborná škola a střední odborné učiliště Horšovský Týn. Střední odborná škola a střední odborné učiliště Horšovský Týn [online]. Copyright © 2003-2020 [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.sos-souhtyn.cz/index.php?page=historie>

Informace o studiu | Základní umělecká škola Horšovský Týn. *Základní umělecká škola Horšovský Týn* [online]. Copyright © [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<http://www.zushtyn.cz/o-skole/informace-o-studiu/>

Charakteristika | Základní umělecká škola Horšovský Týn. Základní umělecká škola Horšovský Týn [online]. Copyright © [cit. 16.04.2020]. Dostupné z:

<http://www.zushtyn.cz/literarne-dramaticky-obor/charakteristika/>

Mateřská škola Horšovský Týn: O nás. Mateřská škola Horšovský Týn [online].

Horšovský Týn, 2020, 2020 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z:

http://www.mshtyn.cz/o_nas.php

Příspěvky – Základní škola. Základní škola – Horšovský Týn [online]. Copyright © 2020 Základní škola [cit. 15.04.2020]. Dostupné z: <https://www.zshtyn.cz/prispevky/>

Charakteristika | Základní umělecká škola Horšovský Týn. Základní umělecká škola Horšovský Týn [online]. Copyright © [cit. 15.04.2020]. Dostupné z:

<http://www.zushtyn.cz/literarne-dramaticky-obor/charakteristika/>

Městská knihovna Horšovský Týn - O knihovně. *Městská knihovna Horšovský Týn - Úvod* [online]. [cit. 15.04.2020]. Dostupné z: <https://knihovnahorsovskytyn.webk.cz/pages/o-knihovne.html>

Historie kina | Kino Horšovský Týn. *Kino Horšovský Týn – program a vstupenky online* [online]. Copyright © 2011 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<http://www.kinohorsovskytyn.cz/klient-328/kino-103/stranka-2931>

Historie souboru | Městské kulturní zařízení Horšovský Týn. *Aktuálně | Městské kulturní zařízení Horšovský Týn* [online]. [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mkzht.cz/cs/kultura-divadelnisoubor-divadelniochotnickysouborprimkzhorsovskytyn/document-527/>

O festivalu - JUNIORFEST 2020. [online]. Copyright © 2020 JUNIORFEST, [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.juniorfest.cz/cs/festival/o-festivalu>

Město - Oficiální stránky města Staňkov. Město - Oficiální stránky města Staňkov [online]. Copyright © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mestostankov.cz/>

Počet obyvatel Staňkov. *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/2841/stankov/pocet-obyvatel/>

Staňkov, město v okrese Domažlice, Právnické osoby | Kurzy.cz. Města a obce v ČR - vyhledávání firem a osob na adrese, zajímavosti - Města a obce | Kurzy.cz [online]. Copyright © 2000 [cit. 10.04.2020]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/stankov-okres-domazlice/firmy-vypis/>

Staňkov leží jihovýchodním směrem od Plzně na siln | ČSÚ. *Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. [cit. 10.04.2020]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-3231-06-za_rok_2005-stankov

Staňkov, město v okrese Domažlice, Právnické osoby | Kurzy.cz. *Města a obce v ČR - vyhledávání firem a osob na adrese, zajímavosti - Města a obce* | Kurzy.cz [online]. Copyright © 2000 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://regiony.kurzy.cz/stankov-okres-domazlice/firmy-vypis/>

Historie - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mestostankov.cz/mesto/historie/>

Dětský domov Staňkov. *Dětský domov Staňkov: historie* [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.ddstankov.cz/historie.htm>

Dětský domov Staňkov: kroužky. Dětský domov Staňkov [online]. Horšovský Týn, 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.ddstankov.cz/krouzky.htm>

O nás – BEAN STAŇKOV. *BEAN STAŇKOV – Škola pro rozvoj životních šancí* [online]. [cit. 10.04.2020]. Dostupné z: <https://www.beanstankov.cz/o-nas/>

Základní škola - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/prispevkove-organizace/zakladni-skola/>

Mateřská škola - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/prispevkove-organizace/materska-skola/>

Základní umělecká škola - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/prispevkove-organizace/zakladni-umelecka-skola/>

Lidový dům - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/kultura/lidovy-dum/>

Historie – Kargen Staňkov. [online]. [cit. 11.03.2020]. Dostupné z:

http://kargen.stankov.cz/wordpress/?page_id=16

Knihovna - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/kultura/knihovna/>

Městská knihovna Staňkov - Akce. Městská knihovna Staňkov - Úvod [online]. [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://knihovnastankov.webk.cz/pages/akce.html>

Městská knihovna Staňkov - O knihovně. *Městská knihovna Staňkov - Úvod* [online]. [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://knihovnastankov.webk.cz/pages/o-knihovne.html>

Na zkouškách se vždy skvěle bavíme, říkájí staňkovské loutkoherečky - Domažlický deník. Domažlický deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 04.03.2020]. Dostupné z: https://domazlicky.denik.cz/kultura_region/na-zkouskach-se-vzdy-skvele-bavime-rikaji-stankovske-loutkoherecky-20140110.html

Loutkové divadlo - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z:

<https://www.mestostankov.cz/mesto/kultura/loutkove-divadlo/>

Ochotnické divadlo - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mestostankov.cz/mesto/kultura/ochotnicke-divadlo/>

Svatojakubský sbor - Oficiální stránky města Staňkov. *Město - Oficiální stránky města Staňkov* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.mestostankov.cz/mesto/kultura/svatojakubsky-sbor/>

Český statistický úřad | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. [cit. 26.02.2020] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/>

Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky. Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky [online]. [cit. 26.02.2020] Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/>

Město - Oficiální stránky města Pobežovice. Město - Oficiální stránky města Pobežovice [online]. Copyright © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/>

Základní škola Pobežovice. Základní škola Pobežovice [online]. Copyright © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.zspobezovice.eu/>

Počet obyvatel Pobežovice. *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/1613/pobezovice/pocet-obyvatel/>

Obchody - Oficiální stránky města Pobežovice. *Město - Oficiální stránky města Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/mesto/firmy-a-organizace/obchody/>

Rada města - Oficiální stránky města Pobežovice. *Město - Oficiální stránky města Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/urad-2/rada-mesta/>

Město - Oficiální stránky města Pobežovice. *Město - Oficiální stránky města Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/mesto/>

Historie - Oficiální stránky města Pobežovice. *Město - Oficiální stránky města Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/mesto/informace-o-meste/historie/>

Mateřská škola Pobežovice: O nás. *Mateřská škola Pobežovice* [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <http://www.mspobezovice.cz/index.php?sek=1>
Historie školy | Základní škola Pobežovice. *Základní škola Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 13.03.2020]. Dostupné z: <https://www.zspobezovice.eu/inpage/zakladni-skola-pobezovice/>

Divadelní soubor Pobežovice: Historie souboru. *Divadelní soubor Pobežovice: Historie souboru* [online]. [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <http://www.divadlo.pobezovice.com/index.php?adr=historie1>

Kino Pobežovice - Oficiální stránky města Pobežovice. *Město - Oficiální stránky města Pobežovice* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/infocentrum/kino-pobezovice/>

Město Bělá nad Radbuzou - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou. *Město Bělá nad Radbuzou - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou* [online]. Copyright © 2020 [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.belanr.cz/>

Počet obyvatel Bělá nad Radbuzou. *Místopisný průvodce po České Republice - přehledný seznam obcí České republiky* [online]. [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/708/bela-nad-radbuzou/pocet-obyvatel/>

Firmy - Bělá nad Radbuzou (Domažlice) | Kompass . *Celosvětový firemní rejstřík - Mezinárodní databáze firem - Kompass* [online]. [cit. 27.02.2020]. Dostupné z: https://cz.kompass.com/v/bela-nad-radbuzou/cz_cz032_cz0321_553441/

Historie - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou. *Město Bělá nad Radbuzou - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou* [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.03.2020]. Dostupné z: <https://www.belanr.cz/mesto/historie/>

Současnost - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou. *Město Bělá nad Radbuzou - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou* [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.03.2020]. Dostupné z: <https://www.belanr.cz/mesto/soucasnost/>

Základní škola - Základní škola a Mateřská škola Bělá nad Radbuzou. Základní škola a Mateřská škola Bělá nad Radbuzou - Základní škola a Mateřská škola Bělá nad Radbuzou [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.03.2020]. Dostupné z: <http://www.zsbelanr.cz/zakladni-skola/>

Spolky a sdružení - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou. Město Bělá nad Radbuzou - Oficiální stránka města Bělá nad Radbuzou [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.03.2020]. Dostupné z: <https://www.belanr.cz/mesto/spolky-a-sdruzeni/>

okres Domažlice - statnisprava.cz. statnisprava.cz [online]. Copyright ©2000. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ0321>

Horsovský Tyn – Wikipedie. [online]. [cit. 18.03.2020] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Horsovsk%C3%BD_Tyn

Pohádkový kufřík. INFRA [online]. [cit. 24.03.2020] Dostupné z: <https://www.infracz-eshop.cz/product/pohadkovy-kufrik/pohadkovy-kufrik/20352>

O NÁS | Divadlo Letadlo. O NÁS | Divadlo Letadlo [online]. [cit. 24.03.2020] Dostupné z: <http://divadlo-letadlo.snadno.eu/>

loutka, loutky, řezbářství, marionety, Milena Jelínková, pohádka, divadlo . Milena Jelínková [online]. Copyright © 2020 eStránky.cz [cit. 25.03.2020]. Dostupné z: <https://www.milenajelinkova.cz/clanky/divadlo-alfa/>

Milena Jelínková - Panenky . Milena Jelínková [online]. Copyright © 2020 eStránky.cz [cit. 25.03.2020]. Dostupné z: <https://www.milenajelinkova.cz/clanky/panenky/>

Divadélko Ondřej :: IOB.WEBNODE.CZ. IOB.WEBNODE.CZ [online]. [cit. 25.03.2020]. Dostupné z: <https://iob.webnode.cz/divadelko-ondrej/>

Seznam grafů

<i>Graf 1</i>	53
<i>Graf 2</i>	55
<i>Graf 3</i>	56
<i>Graf 4</i>	57
<i>Graf 5</i>	58
<i>Graf 6</i>	59
<i>Graf 7</i>	61
<i>Graf 8</i>	62
<i>Graf 9</i>	64
<i>Graf 10</i>	65
<i>Graf 11</i>	67
<i>Graf 12</i>	68
<i>Graf 13</i>	70
<i>Graf 14</i>	71
<i>Graf 15</i>	72
<i>Graf 16</i>	73
<i>Graf 17</i>	74

Seznam příloh

Příloha 1 Standardizovaný dotazník Mapování divadelních aktivit v okolí Horšovského Týna

Dotazník – Mapování divadelních aktivit v okolí Horšovského Týna

Dobrý den, jmenuji se Pavla Sazamová a jsem studentkou Západočeské univerzity v Plzni oboru Předškolní pedagogika. Píšu bakalářskou práci na téma Mapování divadelních aktivit v Horšovskotýnském regionu a tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění krátkého dotazníku, který bych mohla ve své práci vyhodnotit. Mocrát děkuji

Název instituce:

Délka praxe v oboru:

Dosažené studium a jeho název:

Forma vyplňování: U uzavřených otázek, prosím, správnou odpověď zakroužkujte, popřípadě podtrhněte (při vyplňování elektronické verze dotazníku). U otevřených otázek napište Vaše odpovědi pod danou otázku. Moc děkuji.

1) Jak často navštěvujete s Vaší mateřskou školou různé kulturní akce?

- a) jednou za měsíc
- b) vícekrát za měsíc
- c) jednou za dva měsíce
- d) jiné:

2) Kontaktuje Vaše MŠ divadelní a loutkové spolky sama nebo oni kontaktují Vás?

- a) kontaktujeme je sami

b) nekontaktujeme, kontaktují oni nás

c) někdy je kontaktujeme my, někdy oni nás

3) Pokud divadelní spolky kontaktujete sami, kolikrát za rok tak většinou učiníte? *(Pokud instituce nekontaktujete, na otázku neodpovídejte)*

a) 1 – 3 krát

b) 4 – 6 krát

c) 7 – 9 krát

d) vícekrát

4) Stalo se Vám někdy, že Vás vámi kontaktovaný spolek odmítl?

a) ano

b) ne

5) Kolik dostanete za rok nabídek návštěv různých divadelních a loutkových souborů ve Vaší MŠ?

a) 0 – 3 krát

b) 4 – 6 krát

c) 7 – 9 krát

d) vícekrát

6) Vypište seznam institucí/souborů/spolků které jste s dětmi navštívili v roce 2019.

7) Vypište seznam souborů/spolků, které dojíždí/dojížděly do Vaší MŠ v roce 2019.

8) Jakým způsobem připravujete děti na představení? *(Vypište, prosím, pod otázkou)*

9) Pracujete s dětmi po představení v rámci toho, co jste s dětmi shlédli nebo navštívili?

a) ano

b) ne

10) Pokud jste u předchozí otázky odpověděli ANO: Jak s dětmi pracujete po představeních nebo návštěvě nějaké instituce? *(Vypište, prosím, pod otázkou)*

11) Hrajete s dětmi divadlo?

a) ano

b) ne

12) Pokud ano, jaký typ divadla s dětmi hrajete? *(Může být více odpovědí)*

a) děti hrají role

b) maňáskové

c) loutkové

d) postavičky na špejlích

e) jiné:

13) Mají děti k dispozici v herně divadélko?

a) ano

b) ne

14) Pokud ano, hrají si děti s divadélkem samy od sebe?

a) ano

b) ne

15) Jak často je u Vás dramatická výchova součástí Vaší výuky v MŠ?

a) každý den

b) párkrát do týdne

c) jednou týdně

d) uveďte jiné:

16) Používáte dramatickou výchovu při interpretaci pokynů dětem?

a) ano

b) ne

c) občas

17) Jakým způsobem motivujete děti k činnosti? *(Může být více odpovědí)*

a) loutka/maňásek provází činnost

b) příběhem

c) básničkou/říkankou/hádkou

d) jiné:

Příloha 2 Interview

Jméno: Andrea Gombárová

Dosažené vzdělání: vysokoškolské

Název spolku: Tvořivé dílny MAMY, z.s.

1. Jak byste popsala, charakterizovala činnost Vašeho spolku?

„Náš spolek je dobrovolným společenstvím, v němž se setkali kreativci, kteří chtějí aktivní činností šířit umění a tvořivost mezi širokou veřejností, především mezi děti“.

2. Co přišlo jako podnět pro to, založit Váš spolek?

„Hlavním podnětem byl rozpad původního spolku Blechy městu!, z.s., v rámci něhož jsem mimo jiné pořádala výtvarně – dramatické dílny pro děti. Ve stejném čase jsme se intenzivněji začaly potkávat s Marcelou Jeřábkovou a měly jsme v plánu založit dětskou skupinu s uměleckým zaměřením. Spolek tedy původně vznikl za tímto účelem. Během práce na založení dětské skupiny jsme ale došly k tomu, že bychom společně raději pracovaly se staršími dětmi a věnovaly se také nějaké divadelní tvorbě.“

3. Vedete spolek sám/sama nebo Vám pomáhá někdo další?

„Ve vedení spolku jsme dvě. Já a Marcela Jeřábková. Obě žijeme v Horšovském Týně. Obě jsme kromě jiného vystudovaly DAMU v Praze, avšak každá na jiné katedře. Já jsem vystudovala katedru dramatické výchovy a Marcela katedru scénografie. A tak své obory a zkušenosti propojujeme a společně tvoříme. Jako třetí je ve spolku zapsaná ještě Iveta Pavlíčková, která se stará o finance a pomáhá nám s praktickými věcmi, jako je zajištění materiálu, tisk atp.“

4. Kolik má Váš spolek členů a v jakém věkovém rozmezí jsou?

„Oficiálně jsme ve spolku pouze tři. Na aktivitách spolku se nás ale pravidelně podílí pět. Máme skvělou studentku, absolventku Literárně – dramatického oboru v ZUŠ, která nám velice pomáhá při realizaci tvořivých dílen pro děti. A v rámci divadelní tvorby s námi spolupracuje naše kamarádka Eva Vondrašová. Věkové rozmezí je tedy 17 – 52 let.“

5. Co je cílem Vašeho spolku a jak se Vám daří tyto cíle naplňovat?

„Cílem spolku je šíření kreativity a přiblížení umění obyvatelům našeho města, zejména pak dětem. Je třeba říci, že jsme v začátcích práce, neboť spolek zanedlouho oslaví teprve první narozeniny. Ale už teď se dá říct, že máme velkou skupinu dětí, která se účastní našich výtvarně – dramatických dílen. Divadelní tvorba je sice rozjetá, avšak stojí, jelikož se nám do spolku narodilo miminko a teď přišel „čas koronavirový“. I přesto ale hledáme na dálku další cesty naší spolupráce. Máme rozpracovanou inscenaci pro předškolní děti s následnou výtvarně – dramatickou dílnou. A hledáme námět pro inscenaci určenou dospělým divákům. Nyní také připravujeme tvořivé listy do místních novin a šijeme roušky pro potřebné. Pokud tedy naše práce bude pokračovat tak, jak jsme ji začaly, myslím, že se nám bude pěkně dařit naplňovat cíle našeho spolku.“

6. Jaké činnosti Váš spolek nabízí, na co se zaměřujete?

„Tvoříme a pořádáme kreativní příměstské dílny pro děti. Vytváříme divadelních představení a následné výtvarně - dramatické dílny pro děti v rámci divadelního souboru E.M.A. vypráví. Příležitostně pořádáme tvořivé a umělecké dílny pro dospělé. Podporujeme rozvoj komunitního života a budování vztahu k obci.“

7. Jak to máte s nabídkami na představení/různé akce? Dostáváte nabídky, abyste někde zahráli/uspořádali něco nebo spíše naopak, nabízíte Vaše akce Vy jim?

„Výtvarně - divadelní dílny pro děti nabízíme veřejnosti formou plakátků. Nyní jsme byly osloveny, abychom uspořádaly každá svou dílnu v rámci divadelní přehlídky. Divadelní představení pro děti s následnou výtvarně - dramatickou prací máme v plánu nabídnout

mateřským školám a dětským skupinám. Rády bychom, aby tato představení byla inspirací i pro paní učitelky. Máme proto v plánu nabídnout těm institucím, ve kterých by se odehrála naše představení, i miniseminář pro pedagogy. Nyní tedy spíše nabízíme naše aktivity my ostatním.

8. Jak dlouho trvá, než zorganizujete jednu akci nebo připravíte jedno představení?

„Příprava dílny je povětšinou plynulá. Máme obvykle dvě schůzky. Při první přinášíme témata a hledáme aktivity, které by měly být náplní dané dílny. Dílna je vždy zastřešená nějakým tématem či motivem s ohledem na období, kdy se koná. Poté každá pracujeme individuálně, připravujeme materiál k práci, vyřizujeme přihlášky a různé požadavky účastníků, nakupujeme a zařizujeme občerstvení. Komunikujeme přes telefon. Když se sejdeme podruhé, doladíme detaily tak, abychom před sebou měly konkrétní program dílny. U divadelní práce nejsem schopná odpovědět, protože ještě nejsme u konce práce. Scházíme se každých čtrnáct dní na tři hodiny. A máme v plánu jednou za čas uspořádat vícedenní zkoušku.“

9. Jakou máte zpětnou vazbu od účastníků Vašich akcí?

„Rodiče i děti jsou s náplní dílen spokojeni. Děti se na dílny vrací a vypadají spokojeně, to je pro nás nejlepší pozitivní zpětná vazba.“

10. Jak často pořádáte nějakou akci?

„Výtvarně – dramatické dílny pořádáme vždy, když probíhají školní prázdniny. Nejen o velkých prázdninách, ale také v rámci prázdnin podzimních, pololetních... Pro dospělé připravujeme akci prozatím dvakrát do roka. Divadelní představení teprve čeká na svůj čas.“

11. Kde získáváte prostředky pro Váš spolek? Máte podporu z nějakých veřejných zdrojů?

„Část prostředků získáváme v rámci dotačních programů našeho města. Zbylé náklady jsou pokryty z účastnických poplatků.“